

ATOMINIAI GINKLAI VISOMS KARO JĖGOMS

KORĖJOS FRONTAS:

TAIKA ARBA III PASAULINIS KARAS?

KOMUNISTAI SULAIKĖ J. TAUTŲ ARMIJOS VERŽIMĄSI

J. T. VYR. BŪSTINĖ, Tokijas. — Jei galutinai nutraukus pasitarimus dėl paliaubų Korėjos fronte būtų galima po to tęsti tokios apimties karą, koks jis vyko prieš pasitarimus, komunistai būtų paskelbę pasitarimus nutrukus. Bet šiandien tas reikščių ginkluotų veiksmų išsiplėtimą, iš čia — naują pasaulinį karą.

Taip yra galvojama pačiuose aukščiausiuose J. T. armijos vadovybės sluoksniuose, praneša iš Tokijo News korespondentas Keyes Beech.

Bombarduotų Mandžiūrija

Kiniečiai gali tik tada pradėti ofensyvą ir tikėtis šokių tokių pasekimo galimybių, jeigu jie gaus pakankamai lėktuvų iš Sovietų Sąjungos, sakoma tame pranešime.

Tuomet Jungtinės Tautos, besigindamos nuo priešo lėktuvų, bus priverstos pulti lėktuvų susitelkimus ir aerodromus, esančius Mandžiūrijos pusėj. Komunistai gerai žino, kad šie nauji veiksmai vestų prie pasaulinio karo. Jeigu Maskva yra pasirodusi tam dalykui, ji gali įsakyti nutraukti pertrauktas paliaubų derybas. Gal būt, kad jai reikalinga dar laiko pasiruošimams, ir dėl to ji naudojasi dabartine derybų padėtimi; nei derėtis, nei derybas visiškai nutraukti.

Amerikos ir pietų korėjiečių daliniai, naudodami liepsnosvaidžius ir durtuvus, išmuše komunistus iš jų priešakinių įsitvirtinimų rytiniame fronto sparne.

Užėmę keletą naujų aukštumų ir pasistūmę apie mylią į priešų teritoriją, Jungt. Tautų kareiviai turėjo sustoti, patekus į galingą komunistų ugnį.

Komunistai mėgino priešpulti atsiimti prarastą plotą, bet buvo su dideliais nuostoliais žmonėmis atmušti.

Vakarai prašo lėšų

WASHINGTONAS. — Anglijai ir Prancūzijai, didieji Vakarų Europos gynybos ramsčiai, prašo padidinti joms ekonominę ir karinę paramą, norint, kad jungtinė Atlanto armija stiprėtų tokiu tempu, kaip Amerika pageidauja.

Šis klausimas buvo iškeltas per trijų didžiųjų pasitarimus Washingtono.

Ukrainietis, šnipinėjęs čekams, gavo 10 metų

REGENSBURG, Vokietija. — Amerikos teismas nuteisė ukrainietį pabėgėlį Eugen Koral, 29 m., 10 metų kalėjimo už žinių teikimą Čekoslovakijos slaptajai policijai.

Idėjų kova su balionais

BONN, Vokietija. — Vakarų Vokietijoje veikianti organizacija "Kovos grupė prieš žiaurumus", nutarė panaudoti balionus siunčiant į Rytų Vokietiją atsišaukimus prieš komunistų teroristinius veiksmus.

Šios organizacijos svarbiausias tikslas yra kovoti prieš koncentracijos lagerius, kurių ypač daug pridėjo bolševikų užimtose šalyse.

Švedai ir sovietai

CHICAGO, Ill. — "Šioj Atlanto pusėj galvojama, kad Maskvos kaltinimai dėl karo kurstymo ir imperializmo specialiai arba beveik išimtinai metami Amerikos Jungtinėms Valstybėms. Bet tokiais pat žodžiais ir tais pačiais motyvais rusų propaganda purvina ir skandinautų tautas".

Tokią pastabą duoda savo skaitytojams Amerikos švedų laikraštis Svenska Amerikanaren Tribunen. Kad sovietai, kalbėdami apie švediją, Daniją ar Norvegiją nesivaduoja kokiais broliško jausmais, laikraštis nurodo sovietų propagandos atgarsius švedijos spaudoj, kur sakoma:

Liūdna ir neramu, kad rusai — kaip savo spaudoj ir radijo tarnyboj, taip ir per savo valdomus agentus švedijoje, Norvegijoje ir Danijoje — daro viską, kad atvaizduotų tų šalių politiką agresinga ir pasidavusia Amerikai. Kiršinimo propaganda, kuri girdima rusų radijo ir spaudo tarnyboj, yra tokios rūšies, kad galima įtarti, jog sovietų tikslas yra sukelti rusų tautoj neapykantą prieš mus.

Besiklausant rusų radijo užsipaolinų prieš švediją ir jos vyriausybę, galima išgirsti tokių išsireiškimų, kaip: "...mažasis imperialistinis žvėris", "dešiniųjų socialistų išperos", "juodieji tautos išdavikai".

Tai tik žiupsnelis maloniųjų išsireiškimų prieš ministerį pirmininką Erlanderį ir jo kolegas, sako minėtas laikraštis.

AFL pirmininkas ragina į kovą su komunistais

SAN FRANCISCO, Calif. — Prasidėjusiam Amerikos darbo federacijos (AFL) 70-me kongrese jos ilgametis prezidentas William Green ragino ruoštis kovai su Sovietų Sąjunga iki pergalės.

Green pasakė, kad AFL yra avangarde pasaulinio fronto, organizuojamo prieš komunistų agresiją. AFL yra priešaky 60 milijonų organizuotų darbininkų, šiandien priklausančių Tarptautinei Laisvųjų Unijų Federacijai, pabrėžė W. Green.

Nelaimė lėktuvnešy

7 KARIAI ŽUVO, 15 SUŽEISTA

WASHINGTONAS. — Iš Korėjos vandenų gauta žinia, kad lėktuvui leidžiantis ant lėktuvnešio Essex stogo, ištiko skaudų nelaimę. Besileidžias dviejų masinų spausminis naikintojas atsimsuše į kitą lėktuvą. Kilus gaisrui buvo sunaikinti keturi lėktuvai ir kiti keturi apgadinti.

Per nelaimę 7 kariai žuvo ir nemažiau kaip 15 buvo sužeisti. Pats lėktuvnešis tačiau nenukentėjo.

Amerikos penktos divizijos artilerija Korėjos karo fronte.

Irano delegacija į Sovietų Sąjungą

NORI IŠPLĖSTI PREKYBĄ

TEHERANAS, Iranas. — Irano vyriausybė jau turi paskyrusi savo delegaciją, kuri vyktų į Maskvą ir sudarytų draugišką prekybos sutartį su Sovietų Rusija. Tai yra viena iš priemonių, kuriomis Iranas nori grasyti angls ir amerikiečiams dėl nusileidimo ir netarpininkavimo.

Ministerio pirmininko pavaduotojas sako, rusai pasiūlė Iranui duoti tų prekių, kurių nebesiūcia anglai. Rusija ir kiti komunistiniai kraštai siūlo pirkti Irano žibalą, kad tik Iranas galutinai nutrauktų prekybos santykius su anglais.

Anglai laikosi šaltai ir tvirtai, žinodami, kad Sovietų Sąjunga negali atstoti anglų Irano pramonėj (pietinėj daly). Žibalui gabenti reikalinga milžiniškas tanklaivių laivynas, ko sovietai neturi.

O tuo tarpu skurdus Irano kraštas darosi dar skurdesnis, nutrukus žibalo įplaukoms į valstybės išdą.

Generolas Ridgway pas Hirohito

TOKIJAS, Japonija. — Sąjungininkų karinių jėgų viršininkas gen. Ridgway pirmą kartą per savo tarnybos laiką Japonijoje atsilankė pas Japonijos imperatorių Hirohito.

Imperatorius, pakviesdamas gen. Ridgway lunčui, norėjo parodyti savo pritarimą pasirašytai taikos sutarčiai ir Amerikos Japonijos saugumo paktui.

Vyr. redaktorius buvo komunistas

NEW YORKAS. — Knygų leidykla Little, Browns & Co. pašalino savo vyriausiąjį redaktorių, direktorių ir vicepirmininką D. Angus Cameron, Senato komisijai išaiškinus, kad jis yra komunistas.

Little leidykla nuo įsisteigimo 1837 metų yra išleidusi daug gerų knygų, tik paskutiniiais laikais tarp jos naujų leidinių vis dažniau pasirodydavo komunistų arba jų šalininkų knygų. Už šias pastangas komunistai yra dėkingi Cameron'ui.

Vėliausios žinios

— 8 armijos vadovybė antrą kartą per 8 dienas gavo įrodymų, kad komunistų spausminius lėktuvus Korėjos fronte aptarnauja rusų lakūnai.

— Komunistai savo naujame, 12-me kaltinime prieš Jungtinių Tautų kariuomenę sako, kad 4 kareiviai buvo įžengę į Keasongo (Taikos derybų) miestą.

— Kanada paskyrė Newfoundlando kariniams įsitvirtinimams \$10 milijonų.

— Danijos atstovas Atlanto pakto konferencijoje Ottawoj pareiškė, kad jis negali sutikti su Graikijos ir Turkijos priėmimu į santarvę, kol jis neatsiklaus savo vyriausybės nuomonės Kopenhagoj.

— Vokiečių kancleris A. De-nauer sako Vakarų Vokietijos apginklavimas būtų didelis smūgis Sovietų Sąjungai, bet jis vis tik nedrįsianti pradėti karo.

— Kongresas priėmė rezoliuciją, kuria reikalaujama paskirti komisiją lenkų karininkų skerdynėms 1943 m. Katynėje (Rusijoje) ištirti.

Nauji sąjungininkai Graikija ir Turkija

OTTAWA, Kanada. — Amerikos užsienio reikalų sekretorius Acheson patiekė šiaurinio Atlanto Pakto valstybių konferencijai formalų rezoliuciją, kuria siūloma pakviesti į Vakarų gynybos organizaciją Graikiją ir Turkiją.

Kai kurių narių tarpe buvo kilęs pasiūlymas spręsti šį klausimą sekančioj Atlanto pakto šalių konferencijoje. Trys didieji tačiau pageidauja, kad šis dalykas būtų nutartas Ottawoj.

Prie savo rezoliucijos Acheson pastebėjo, priėmus į santarvę šias dvi valstybes, Vakarų fronto jėgos sustiprėtų nuo 600,000 iki 750,000 gerai apmokytų ir apginkluotais kareiviais. Be to šių dviejų valstybių atsargoj yra apie 2 milijonai vyrų.

Gen. Eisenhower yra pareiškęs, kad Graikija ir Turkija yra Europos pussiasalio sparnas, kurį reikia ginti bet kuria kaina nuo bolševikų įsiveržimo.

VAKARAI IR TITO

UŽTIKRINTA PARAMA KARO ATVEJU SU SOVIETŲ S-GA

LONDONAS. — Tarp Vakarų valstybių ir Jugoslavijos nėra rašyto susitarimo, bet maršalui Tito yra užtikrinta, kad Jugoslavija nebus palikta viena, užpuolus ją Sovietų Sąjungai tiesiogiai arba per jos satelitines Kominformo valstybes.

Prie šio pranešimo iš Londono pastebima: Vakarų valstybės, ypač Amerika, įdėjusios į Jugoslaviją nemažas pinigų sumas, negali toleruoti jokio bolševikų antpuolio prieš Jugoslaviją.

Paskutinis žodis tuo reikalu buvo pasakytas neseniai susitikus prez. Trumano patarėjui Harrimanui su maršalu Tito. Spaudos atstovams klausiant po to Harrimana, ar toks susitarimas iš tikrųjų padarytas, beje nesulaukta nei "taip", nei "ne".

Britų kabineto ministeris Noel-Backer pakartojo jam Tito pasakytus žodžius, kad su Korėjos karu yra pasibaigę privatiniai karų laikai. Bet koks naujas karas bus visuotinis, pasaulinis. Tokios nuomonės esąs ir Backer.

Duoklė komunistų valdomai unijai

NEW YORKAS. — United Electrical Workers, arba trumpai vadinama UE, kuri dėl savo prokomunistinės veiklos buvo išmesta iš CIO, paskelbė vaju surinkti \$1 milijoną.

(Pinigai bus skiriami unijos "kovos fondui". Ši unija kovoja ne vien su Taft-Hartley įstatymu, bet ir su Smith'o bei Mac-Carran aktais, pagal kuriuos dabar teisiams komunistų vadai už raginimą ir kurstymą nuverstį valdžią jėga.

Pinigai renkami labai paprastai: nutarta, kiekvienas narys turi sumokėti 5 dolerius.

CARE nutraukė šalpą komunistų valstybėms

ROMA. — Amerikos pašalpinė organizacija CARE (Cooperative for American Remittances to Europe) nutarė daugiau nebesiųsti paketų į Rumuniją, Čekoslovakiją, Vengriją, Lenkiją ir Bulgariją, praneša jos direktorius Paul C. French.

JAU NE LABORATORIJOS BANDYMAI, BET KARIUOMENĖS MANEVRAI

Naujai išrasti atominiai ginklai padės armijai

WASHINGTONAS. — Penki tūkstančiai Amerikos kareivių netrukus turės karinius pratimus, kurių tikslas juos apmokyti, ką daryti ir kaip elgtis apmėčius atominėmis bombomis kautynių lauką.

Šis kareivių ir karininkų kontingentas yra sudarytas iš visų trijų kariuomenės grupių (armijos, aviacijos ir laivyno). Bandymų laukuose prie Frenchman Flats (Nev.) bus per manevrus išmėginti įvairūs nauji ginklai, neišskiriant ir atominų bombų.

Atominei bombai sprogtus, kareiviai bus spėję apleisti savo apkalus. Palikti apkaluose Geiger'io aparatai nustatys sprogtimo vėlesnius padarinius, sklaidžiantis radijo aktyviems spinduliams.

Sprogtus atominei bombai ore, radijo aktyviųjų spindulių veikla nėra pavojinga apkaluose esantiems kareiviams, bet kas kita, jei ji sprogtą arti žemės.

Per šiuos pratimus su atominėmis bombomis be to norima nustatyti, kaip bombos sprogtimo šiluma ir nematomieji spinduliai veikia maistą, rūbus, sušizinojimo sistemą ir kitas medžiagas, naudojamas kovos lauke.

ATOMINIAI GINKLAI PĖSTININKAMS

Laivyno vadovybė kiek anksčiau pranešė, kad ji turi lėktuvnešių, kurių lėktuvai yra atominiai bombonešiai.

Pranešimas apie pratimus Nevada rodė, kad atominiai ginklai, kurie tenai bus išbandyti per karinius manevrus, yra išėję iš laboratorinių bandymų stadijos ir kad trečioji karinių jėgų rūšis, armija, bus taip pat apginkluota atominiais ginklais. Tuo patvirtinamas faktas, kad Amerika įvykdė savo atominio apsiginklavimo programą vienais metais anksčiau, negu buvo tikėta, sakoma vyriausybės pranešime.

Armijos pranešime, skelbiant atominų ginklų pratimus, pasakyta, kad armijos daliniai rengia fronto pozicijas, įskaitant apkalus, spygliuotų vielų užtvaras ir artilerijos įtvirtinimus. Prieš sprogtant atominei bombai kareiviai pasitrauks į saugias vietas.

ZMOGAUS ISTVERMĖ

Kitas svarbus dalykas, kurį per atominų bombų ir atominų ginklų manevrus norima patirti, yra psichologinis faktorius: įtikinti kareivį pėstininką, kad jis gali išlikti gyvas ir kovoti per užpuolimą atominėmis bombomis, jei jis tik prisilaiko nurodymų ir nepamirš, kas buvo mokyta.

Tuo pasakoma, kad Amerikos kareiviai yra apmokomi atominiais ginklais, bet aiškiai nenurodoma, kokie tie ginklai yra. Atominės Energijos Komisija ir karo departamentas daugiau kaip metus laiko vykdė tyrinėjimus, norint išrasti atominis ginklus, tinkamus kautynių lauke (taktiniame kare).

"NAUJIENŲ"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos dienos, sekmadienį uždaryta.

Hollywoodo 5. kolona

LOS ANGELES, Calif. — Ne-amerikietiškos vieklos komitetas pradėjo apklausinėti liudininkus, galinčius duoti žinių, kas ir kaip šioje filmų artistų Meckoje buvo arba yra įsitraukę į priešvalstybinę veiklą kaip komunistų partijos nariai arba jų planų vykdytojai.

Rašytojas Charles Daggett yra vienas iš įtariamųjų, kuris atsisakė atsakyti į klausimą, ar jis yra buvęs komunistų partijos nariu.

Kiti du iškviesti pasiaiškinti prieš Kongreso komisijos tyrinėtojus liudininkai, atsisakę atsakyti į tą patį klausimą, yra Michel Gordon, filmų režisierius ir Percy Solotay, advokatas ir baldų fabriko direktorius.

Sako, jie buvo partijos nariai

Komisijos "draugiškas" liudininkas buvo Harold Ashe ir jo žmona, abu buvę komunistų partijos nariai. Ashe tvirtino, kad Daggett ir Solotay apie 1930 metus buvo partijos nariai. Kitas buvęs komunistas, režisierius Frank Tuttle anksčiau paliudijo, kad Michael Gordon, taipgi režisierius, buvo anksčiau komunistų partijoje.

Eks-komunisto pasakojimai

Ashe liudijo, kad jis su žmona priklausė partijai nuo 1933 iki 1939 metų. Jų uždavinys tada buvo organizuoti komunistų partijos celes, ir jas suorganizuoti (Z 100 ir Z 150) patraukti kiek galint daugiau žinomų ir turtingų filmų pramonėj veikiančių žmonių.

Tada Hollywoodo minėtoms komunistų cėlėms priklausė rašytojas Daggett, advokatas Solotay, artistas Will Geer ir Lionel Stander, tvirtina Ashe.

Naudoja mergaites

Ashe pasakojo, kad partijos organizatorius Stanley Lawrence buvo pašalintas iš partijos už pasakymą: "Hollywoodo asmenybės komunistų partijai yra tik riebios melžiamos karvės".

Ashe nuo savęs pridėjo: "Partija iš tikrųjų turėdavo gražiai atrodančių mergaičių — milžėjų. Mes naudodavome gerai atrodančias mergaites komunistų literatūrai platinti ir jūrininkams užimti. Aš kaip tik pasi-piktinau dėl šio dalyko, naudojant 16 metų mergaites minėtoms pramogoms".

Indija ieško draugų

LONDONAS. — Indija, organizuodama tarp komunistų ir vakarų bloką trečiąjį, azijaty, frontą, nori netrukus sudaryti draugingumo sutartis su Filipinais ir Thailandu, o taip pat ir su arabų valstybėmis, kaip Turkija, Egiptas, Sirija, Yemen, Muskat ir Oman šiekų kuni-gaikštijomis.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

\$100,000 ir 100,000 svarų aprangos likusiems Europoje lietuviams tremtiniam sušelpiti

Daugelis Amerikoje gyvenančių mano, kad lietuviams tremtiniam Europoje jokia pagalba nereikalinga, nes beveik visi jau išvažiavo ir įsikūrė Amerikoje ar kitose valstybėse. Tiesa, iš buvusių Europoje apie 60,000 lietuvių tremtinių apie 90% sėkmingai įsikūrė kitur. Deja, dar liko 5000 lietuvių paliečių, senelių ir kitų nedarbingų žmonių Vokietijoje, kuriems beveik nėra vilties kitur įsikurti. Sveikieji ir darbingieji lietuviai surado sau pragyvenimo šaltinius, bet paliečių ir nedarbingųjų, negalinčių sau duonos kasnio užsidirbti, laukia tik didelis skurdas. Tokiems būtinai reikalinga pašalpa ir globa; jiems reikalingi drabužiai, maistas, vaistai, vitaminai ir įvairiems reikalingam pinigai. Norint bent kiek sumažinti jų skurdą šią žiemą, skubiai reikia jiems būtiniausiems reikalams \$100,000 ir 100,000 svarų drabužių ir avalynės.

Dabar, kada sveikų ir darbingų lietuvių eilės Amerikoje padidėjo ir materialiai sustiprėjo, tą likusį Europoje nepajėgusių lietuvių būrį neturėtų būti sunku sušelpiti ir globoti. Patys kasdien materialiai progresuodami, turėtume atjausti pasilikusius tremtyje lietuvius ir jiems pagelbėti.

Šį rudenį, pradėdami spalio 1 d. BALF'as skelbia didžiulį vajų — piniginių aukų, drabužių ir avalynės rinkliavas įvairiose miestuose.

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo valdyba maloniai kviečia visas Amerikos lietuvių parapijas, organizacijas, BALF skyrius ir pavienius veikėjus į šio vajaus taktą, suruošti savo miestuose piniginių aukų, drabužių ir avalynės rinkliavas.

Kol dar galime pasinaudoti valdžios teikiama privilegija siuntimui į Europą persiųsti tarptautinių įstaigų lėšomis, pasistenkime daugiau reikalingų dovanų dabar persiųsti lietuviams tremtiniam Europoje šelpiti.

Tiktai bendru darbu ir talka galėsime išgelbėti nuo komunistų žiaurumų ištrūkusius mūsų brolių ir sesių gyvybes. Jei norime, kad lietuvių tauta išsilaikytų gyva, privalome būti gailėtingi, duosnūs ir vieningi!

BALF Valdyba

SPORTAS

PAS LSK "PERKŪNO" SPORTININKUS

Rugsėjo mėn. 3 d. Chicago LSK "Perkūno" futbolininkai žaidė paskutines I rato rungtynes National Soccer lygos pirmenybėse, susitikdami su stipresnia italų Maroons futbolo vienuolike, kuriai turėjo supasuoti 2:4. Pirmasis kėlinys, po ypatingai neįsipūdingo, baigėsi 0:3; tik po pertraukos mūšikiai galėjo pasekmę sušvelninti.

Tą pačią dieną LSK Perkūno krepšinio komanda turėjo krepšinio susitikimą su Ateities krepšininiais, Vytauto sode. Rungtynes laimėjo perkūniečiai, įveikę priešininkus tik vieno taško skirtumu — 33:32 (24:18). Žaėjimui daug įtakos darė bloga lauko krepšinio aikštelė, kurioje nebuvo galima išryškinti tikrą komandų pajėgumą.

Netrukus klubo sportininkai žada pradėti rudens sezoną ir plačiu baru išeiti į sportinę veiklą. Yra numatyta įvairių sporto šakų susitikimų su kaimyninių Chicago Ateities klubo, suteikiant sportu besidominčiąją visuomenei progą sueti į glaudų kontaktą su lietuvių sportininkais.

Rugsėjo mėn. 16 d. LSK Perkūno futbolininkai pradėjo II pirmenybių ratą. Pagal National Soccer lygos vadovybės numatytą tvarkaraštį, jie tą dieną susitiko su Rangers futbolo komanda, kurią I rate buvo įveikę 5:3.

Cicero

SIS TAS TRUMPAI

Nauji biznierių pp. Alex ir Anna Szeray užėmė, 1401 So. 48th ct., buvus Jaskūno vietą, veikia be pertraukos. Apie gerimus nėra reikalo kalbėti: gausi, ko reikalauji. Be to sekma dienais kada valgyklos uždarytos, pas pp. Szeray galima gauti pilnus pietus. Pavieniai patenkinti. Diplomata virėja P. Kriščiūnienė kilusi nuo Biržų, o Biržai Lietuvoje tai nemanoma garbės. Tad jei P. Kriščiūnienė tenai gamina maistą, tai čia jai tik juokai. Ji visuomet gerai nusiteikusi ir visiškai laikosi posakio: "Serve with a smile". Štabas pilnai organizuotas, dėdė P. Lapinskas stovi sargyboje iš anksto ryto. Jie visi rimtai ruošiasi įkurtuvėms (grand opening). Nėra abejonės, tęsis tris dienas.

Ede Skade, 1500 So. 49th Ave greitai grįš iš ligoninės. Komplikacijos nugalėtos. Jei kas rimtesnio neišsivystys, tai trumpu laiku eis savo pareigas, nes žmona su pagelbininkais sunkiai dirba. Ateina parengimų sezonas jų svetainei.

Apolonija Vinckienė rimtai sunegalavo. Išvežta ligoninėn Franklin Park.

J. Gurskis, senas vietos gyventojas, ramaus būdo žmogus, jau ilgus laikus kankinas ligoninėje Loreto. Koją nuplovė, ligonis sveiksta.

Lietuvos Kareivių Draugystė, ruošiasi metiniam parengimui spalio 13 d.

Raudonosios Rožės Klubas lapkričio 4 dieną turės kalakutų (turkių) vakarienę su programa.

SLA 301 kuopa taip pat svirsto parengimą, bet konkrečiai nieko neparodo. Ką nors mažą rengti neapsimoka, o didesniams kultūringiesiems keblumai su patalpomis, nemaža išlaidų. Vis dėlto reikėtų bandyti. Naujų jėgų turim ir jos auga, didėja. Štai praėitą susirinkimą perskaityta keletas naujų norinčių stoti ir likti milijonų savininkais. Taip pat išrinkti atstovai į ALT konferenciją su nemaža auka. Nutarta kreiptis į savo šalies diplomatus, idant jie remtų genocido bilių. D.

Iš Garfield Parko apylinkės

Garfield Parko klubas vasarą maža teikė. Gal pagyvės veikimas rudenį artėjant.

Praeitame klubo susirinkime rugs. 9 d. valdyba pranešė, kad serga šie klubo nariai: Draška, Klibas ir J. Užbalis, kuris atsiuntė gydytojo liudijimą, bet į susirinkimą neatsilankė. (Atrodė, kad klubo gerove rūpin-tis nėra reikalo, bet pašalpos tai žmonės pirmutiniai eina į

klubą prašytis). Šiam susirinkimui klubas buvo gavęs laišką iš ALT Chicago skyriaus, kuris prašė atsiųsti delegatus į metinį tarybos suvažiavimą. Delegatais išrinkti: J. Bručkas, J. J. Prancas, G. Medelinskas, F. Stanionis ir M. Tilindis. Aukų nutarta duoti \$10 Lietuvos vadavimo reikalams.

Beja, galima pasigirti, kad Garfield Parkas turi ir gražų gėlyną — šiltadarį. Sakoma, kad tai esąs didžiausias gėlių ir tropinių medžių šiltadaris.

J. J. P.

Gražus mostas

Surinko \$107 lietuvių gimnazijai

Tautos šventės (rugs. 8 d.) proga mūsų dirbantieji Hart - Schaffner - Marx Co. siuvykloje, Chicagoje, tiek naujai atvykusieji, tiek ir nuo seniau čia gyvenę, tik gal vienas kitam atsisakius, Vasario šešiolikto- sios vardo lietuvių gimnazijai Diepholze (Vokietijoje) surinko per šimtą dolerių aukų, kurias į pasiuntė čekiu \$107.25 sumai.

Tiesa, tai jau nebe pirma darbovietė, kur lietuviai parenka saviesiems moksleiviams aukų. Bet kaip būtų gražu, jei ir kito- se darbovietėse Chicagoje dirbą lietuviai prisimintų vienintele lietuvių gimnaziją Vokietijoje. Reikia tikėtis, kad tas bus padaryta, nes tai yra visų lietuvių garbės reikalas.

Koresp.

RHINELANDER, WIS.

JULIUS J. MASON

gyveno 1018 No. Eagle St. seniau gyveno Chicagoje.

Mirė 1951 m. rugsėjo 14 d., sulaukęs 59 metų amž. Gimęs Lietuvoje.

Paliko nuliūdę: žmona, 2 sūnūs, Anthony ir George, gyvena Rhinelander, Wis.; 2 dukterys: Mrs. Thomas Cheske ir Mrs. Russell Hausteine, abi gyvena Chicagoje; brolis Kazimieras, gyvena Rhinelander; 2 anūkai ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Laidotuvės įvyko antradienį, rugsėjo 18 d. 9:15 val. iš Hill-debrand kopl., 44 So. Brown St., Rhinelander, Wis., buvo lydimas į St. Mary's parapijos bažnyčia, o po gedulingų pamaldų palaidotas St. Mary's vietinėse kapinėse.

Nuliūdę lieka: žmona, sūnūs, dukterys, brolis, anūkai ir giminės.

ONA KORT

(pagal tėvus Berglis) 1439 S. 49th Ct., Cicero, Ill.

Mirė 1951 m. rugsėjo 14 d. 9:02 val. vakaro, sulaukusi 43 metų amž. Gimusi Chicago, Illinois.

Paliko nuliūdę: sūnus Wilfred; 2 broliai: Frank, Antanas, jo žmona Ona ir jų šeima; sesuo Eleanor Stankus, jos vyras Antanas; 3 tautos: Beatrice Kildworth ir šeima, Ona Kondrat ir jos šeima; Agnes Backwick, jos vyras Antanas ir jų šeima. Daug kitų giminų, draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas Antano Petkaus koplyčioje, 1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Ketvirtadienį, rugsėjo 20 d. 8:30 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Sv. Antano parapijos bažnyčia, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Sv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Onos Kort giminės, draugai ir pažįstami nuširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Sūnus, broliai, Sesuo, Tėtos, Marti, Svogeriai.

Laidotuvių direkt. Antanas Petkus. Tel. Townhall 3-2109.

Gary, Ind.

MIRĖ D. WAITKUS

Rugsėjo 13 d. mirė D. Waitkus, sulaukęs 71 metų amžiaus. Amerikoje velionis išgyveno 38 metus. Rugsėjo 15 d. buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse Kapinėse.

Plačiau apie velionį ir jo laidotuves bus rytoj. J. A. Grakey

Rūpestingi vairuotojai

Miesto savivaldybė išdalijo garbės bilėtus tiems savo CTA vairuotojams, kurie išvengė vairuodami susisiekiimo priemonės išvengiamų nelaimių. Tokių vairuotojų yra 5,038.

Moteris, nuo kurios pabėgau

Tik ką išėjo iš spaudos J. Jazmino novelių rinkinys viršų paminėtu pavadinimu. Knyga yra 94 puslapių, kainuoja \$1.00. Joje yra išspausdinta 11 nepaprastai įdomių ir lengvai skaitomų novelių. Knygą puošia skoningas viršelės. Knygą galima gauti NAUJIENOSE arba pasiuntus vieno dolerio čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

Išėjo "Nemuno pakrantėmis"

Jau išėjo iš spaudos Dr. A. Garmaus knyga "Nemuno pakrantėmis (Jaunųjų dienų atsiminimai)". Išleido "Nemuno" knygynas Chicagoje. Viršelį piešė Vl. Vijeikis. Knygos yra 136 psl. Kaina \$1.25. Gaunama "Nemuno" knygyne, 3143 S. Halsted St., Chicagoje.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ PRANEŠIMAI

Humboldt Park Lietuvių Politikos Klubas susirinkimas įvyks rugsėjo 19 d. 8 val. vak. svetainėje 3600 W. North Ave., Chicago. Gerbiami klubiečiai, nepamirškite būti šiame susirinkime. Bus daug svarbių pasitarimų.

—A. Lungėvicius, rašt.

Žemaičių Kultūros Klubo mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo (Sept.) 19 d. 7:30 val. vak. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Visi nariai, esate kviečiami atsilankyti.

—J. Balčias, rašt.

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo ar liūdesio valandoje Gražiausias gėlės ir vainikai. Reikale pašaukite: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išrinkti. ROY R. PETRO (Putramentas) 5519 So. Harlem Avenue, Portsmouth 7-9020.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Gražiausias gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir dėl kitų visokių papuošimų. 6901 SO. WENTWORTH AVE. Tel.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

URBA GELININKAS

4180 Archer Avenue Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

LOVEIKIS

Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis KVIETKININKAS Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams. 3316 SO. HALSTED ST. Tel. Yards 7-7308

Vieni skelbia dalį tiesos, kiti dalį jos nuslepia, o NAUJIENOS paskelbia visą tiesą.

Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet. PAMINKLUS PRISTATOME Į VISAS KAPINES ARTI AR TOLI.

Bittin and Kamensky Monument Works 3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

LIUDĖSIO VALANDŲ
Saulė
MAŽEIKAS & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
REpublic 7-8600-8601 Parking Facilities.
Tie, kurie gyvena kitose miesto dalyse randa koplyčias artiau jų namų

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
TELEFONAS GROVEHILL 6-0142
1410 South 50th Avenue
TELEFONAS TOWNHALL 3-2109 CICCERO, ILLINOIS
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
SENIAUSIA IR DIDIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Tel. Yards 7-1741 ir Bishop 7-9481
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas Bishop 7-9719
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES 1390 kil.

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone Yards 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET Phone Yards 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS
TEL. VIRGINIA 7-6672 and 6673
2314 W. 23rd PLACE 10756 S. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone Pullman 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Phone Yards 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone SEeley 3-5711

ALFRED VASAITIS
1446 S. 50th AVE., CICCERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

J. LIULEVICIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1138-1139

ANTANAS MAČAS
2551 WEST 45th STREET
LAfayette 3-7048
Mirė 1951 m. rugsėjo 16 d. 11:45 val. naktį, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Tauragės apskr., Pagramančių parap., Sangailiškių kaime.
Amerikoje išgyveno 51 metus.
Paliko nuliūdę: mylima žmona Ursulė (po tėvų Bilūnaitė); sūnus Jonas, jo žmona Valerija; duklė Jean Wagner, jos vyras Fred; 4 anūkai ir 1 proanūkas; sesers 3 vaikai: William, Anthony, Charles Ruzgis ir jų šeimos; brolis duklė Mary Faiza ir jos duklė; pusseserė Marijona Gendrolis ir jos šeima, gyvenanti Scottville, Mich. Daug kitų giminų, draugų ir pažįstamų.
Kūnas pašarvotas J. F. Eudeikio kopl., 4330 S. California Ave.
Ketvirtadienį, rugsėjo 20 d. 8:30 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Nekalto Prasidėjimo Panelės švenčiausios parapijos bažnyčia, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Sv. Kazimiero kapinėse.
Visi a. a. Antano Mačio giminės, draugai ir pažįstami nuširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimo ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:
Žmona, sūnus, Marti, Anūkai ir Giminės.
Laidotuvių direkt. J. F. Eudeikis. Tel. Yards 7-1741.

Taupyk saugiai ir užtikrinsi savo ateitį...
Standard yra stipriausia taupymo įstaiga visoje Amerikoje
TURTAS \$30,000,000.00
ATSARGOS FONDAS \$2,900,000.00
Federal Savings & Loan Insurance Corporation bei Federal Home Loan Bank System narys
STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue, kampas Sacramento Avenue
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 po pietų
Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 vakaro
Trečiadieniais visai neatidaroja

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Sprogimas alyvos valykloje

Wood River, Ill., antradienį sprogo viena Shell Oil Co. įmonė, kur valoma alyva. 12 žmonių buvo užmušta ir 20 sužeista. Sprogimo priežastis dar nepaaiškėjo.

Ir valdžia prisideda

Vietinė mokytojų kolegija gaus šiais mokslo metais \$500, 000 iš Ilinojaus vyriausybės savo įstaigos išlaidoms mokėti. Šią sumą yra pirmą kartą nutaręs duoti Ilinojaus parlamentas.

Kino žvaigždės ir maršalai šunų parade

Ateinančią savaitę prasideda šunų savaitė, o 29 d. ji baigsis čia šuniniu paradu Congress St. Plaza. To parodo didysis maršalas bus vokiečių šuo aviganis Flame, dabar tapęs kino artistu žvaigžde.

Pasaulinė atomo konferencija

Pirmadienį Chicagoje prasidėjo pasaulinė atomo mokslininkų konferencija Chicago universitete uždaromis durimis. Dalyvauja 150 įvairių kraštų mokslininkų: Šveicarijos, Prancūzijos, Kanados, Indijos, Anglijos, Italijos, Norvegijos, Švedijos, Vokietijos, Austrijos ir Danijos. Jų tarpe yra ir du garsiausi Amerikos atomo specialistai: Enrico Fermi (Chicago universiteto) ir Robert Oppenheimer (Iš Princetono, N. J., pirminių studijų instituto). Būsią griebiamasi konferencijos saugumo priemonių, bet konferencija tesvarstysianti "neklasifikuotus" dalykus.

Mergaitės užmušėjas ginasi esąs nekaltas

15 metų amžiaus G. Fabian, kuris užmušė 6 metų mergaitę Biritz, kriminaliniame teisme gynėsi esąs nekaltas. Jis bežaidamas netikėtai mergaitės galvą sudavęs į uolą. Teismas truks iki rugs. 25 d.

Nebaigiamas ginčas dėl Pulaski Road vardo keitimo

Jau 18 mėnesių, kaip dalis Pulaski Rd. pagatvio gyventojų yra kreipęsi į miesto tarybą, kad tas vardas būtų pakeistas į Crawford, kaip prieš 1933 metus ši gatvė ir vadinosi. 60% tos gatvės gyventojų pareikalavus, turi būti pakeičiamas įgyvendintas. Sakoma, kad toks skaičius įteikęs prašymą miesto valdybai gatvės vardui keisti. Bet dabar dalis vėl norinti savo parašus atšaukti, ir tuo būdu vėl nebesusidarytų reikalingų 60%. Tuo tarpu aukštesniame teisme nebežinoma, kaip pasielgti, nes miesto tarybos nuomonės skiriasi.

Kaip žinia, 1933 m. ta gatvė buvo pavadinta Pulaski vardu lenkų generolui, revoliucijos laikų herojui pagerbti, norint įteikti lenkų kilmės gyventojams.

STUDIJUOJA POLITIKOS ETIKĄ

Roosevelt kolegijos viceprezidentas Levis sugrįžo iš kelionės,

kurios metu jis studijavo politikos sprendimų etinius aspektus. Šiai studijai jis buvo gavęs iš Rockefellerio fondo \$10,000. Jis kalbėjosi krašte su visa eile valdžios ir biznio pareigūnų.

Mažiau einančių aukštąjį mokslą

Vakar prasidėjo mokslas kai kuriose Chicago aukštesiose mokyklose, o kitose prasideda netrukus. Registracija rodo, kad studentų tose mokyklose sumažės nuo 5 iki 20%. Sumažėjimo priežastys yra pabranginimas mokesčių už mokslą, pasibaigimas studijų lengvatų studentams karo veteranams ir mažas gimusiųjų skaičius ketvirtąjo šio amžiaus dešimtmčio pradžioje. Mokestis už mokslą vidutiniškai pakilimas \$45 daugumoje vietos aukštųjų mokyklų.

Švarins miestą

Miesto valdyba sutiko, kad būtų vienas nešvarus kvartalas ties Halsted gatve paverstas švaresniu plotu. Tai 52 akrų sritis, kurią riboja Polk, Canal, Roosevelt ir Halsted gatvės. Šis sklypas bus perduotas į privatinės rankas, kad jame būtų įkurti pramonės sritis. Tada ten gautų darbo apie 21,000 žmonių, o miestas turėtų daugiau pajamų iš pramonės mokesčių.

SVARESNI PARKAI

Šį sezoną iš Chicago Parkų surinkta 60% mažiau šiukšlių ir atmatų negu ankščiau būdavo. Sakoma, kad publika daugiau dėmesio imanti kaupti ir parkų švarą.

BRANGESNIS GELEZINKELIS

Ilinojaus komercinė komisija leido Milwaukee Re. geležinkelio linijai pakelti keleivinio priemiesių bilieto kainą 18%. Pakilimas veiks nuo šios savaitės galo iki 1953 m. sausio 1 d.

Sako, kad jau ruduo

Valdžios įstaigos primena, kad jau ruduo, ir šeiminkai turi nepamiršti, kad jų nuomininkai savo butuose turėtų nustatyti temperatūrą, būtent tokią: 6:30 val. rytą 60 laipsnių, 7:30 v. r. 65, o nuo 8:30 v. r. iki 10:30 v. vakaro 68 laipsnių.

Cleveland, Ohio

Tremtinių Dr-jos gegužinė

Clevelando Liet. Tremtinių Draugija š. m. rugsėjo 23 dieną (sekmadienį) Naujosios Lietuvos parapijos sode, 18022 Neff Rd., rengia paskutinę šių metų sezono gegužinę.

Bus ir meninė programa, kurią organizuoja rašytojas p-as Auginas. Programoje dalyvaus solistės p. Stempuzienė ir p. Aukštoliūnė, pianistė p. Brazaitienė, o linksmoje dalyje — p. Raulinaitis ir p. Čepkevičiaus vadovaujami "Linksmieji Broliai". Gros p. Gylio kapela.

Visi lietuviai kviečiami į šią paskutinę šių metų gegužinę atsilankyti. Pradžia 3 val. popiet. Cleveland Lietuvos Tremtinių Draugijos Valdyba.

Mokytojų sekcijos steig. susirinkimas

Clevelando Lietuvos Tremtinių Draugijos valdyba ėmėsi iniciatyvos prie savo Draugijos įsteigti mokytojų sekciją. Ją suorganizuoti įgaliotas Lituanistikos mokyklos vedėjas p. A. Tamulionis.

Sekmadienį, rugsėjo 23 dieną, 11:30 val. Lietuvos salėje šaukiamas pirmas — steigiamasis šios sekcijos susirinkimas. Tremtinių Dr-jos valdyba prašo visus mokytojus-tremtinius šiame susirinkime dalyvauti.

Išvažiavusiam draugui geriausia dovana — NAUJIE-NOSE paskelbta įdomi ir šviežia žinia. Užrašyk jam šį dienraštį.

24 mirė paralyžu

Šiais metais Cook apskrityje užregistruota sergančių paralyžu 427 asmenys, iš kurių 24 jau mirė. 9 nauji susirgimai buvo užregistruoti praeitą savaitę Chicagoje.

Telefonai: ofiso GRovehill 6-5399 rezid. Cliffside 4-7082

DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 WEST 63rd STREET
(kampas 63rd ir Artesian)
Ofiso val.: 2-4 ir 6-8 v. p.p. kasdien.

Dr. Joseph F. Meus, Opt.
Val.: 10:00 ryto iki 6:00 vakaro
Pirm. ir ketvirt. 10:00 iki 9:00 vak.
3982 Archer Ave. LaFayette 3-4151

DR. A. A. RUDOKAS
OPTOMETRISTAS
4701 So. Damen Ave.
CHICAGO 9, ILL.

Ofiso valandos: kasdien nuo 9 — 9 vakarais, išskyrant trečiadienį. Šeštadieniais nuo 10 ryto iki 6 vak. Šaukiate: Yards 7-7381.

TENKA STEBĖTIS, KAI LIUSUOJANTI KRATOMOJI GUMA SVARBIAUSIA

PAŠALINA ATMATAS BET nešalina gero maisto

Štai paslaptis, kurią milijonai žmonių išsiskino apie FEEN-A-MINT, modernią kratomosios gumos liusuotoją. Taip, štai kodėl FEEN-A-MINT veikia yra taip paslaptis skirtingai.
Daktaras sako, kad viska elis kitų liusuotojų pradedą savo valomąją veiklą per greitai... padama skilyje, kur maistas yra viršinamas. Dideli tokiu liusuotojo kiekiai sutrukdė viršinimą, išplauka evokai ir energijai reikalinga maistas. Jūs pasijaučiate silpnas, išsekotais.
Bet švelnus FEEN-A-MINT, imamas pagal nustatytas taisykles, svariąsias veikia žemutinės pilvo calyse, kur jis pašalina tiksliai atmatas, bet ne gerą maistą! Jūs išveniate tos budingos silpnos, kvartijos ir elkvajandos sąvijos. Vartokite FEEN-A-MINT ir pasijaučiate smarkus ir energingai! Įsigyite FEEN-A-MINT! Jo kainos nepakeičios. Galite dar įsigyti už 25c., 50c. arba tiksliai už 10c.

FEEN-A-MINT
FAMOUS CHEWING-GUM LAXATIVE

Garsinkitės "N-nose"

Seni ir patyre biznieriui sako, kad NAUJIE-NOSE išspausdinti skelbimai duoda geriausių rezultatų.

BE "MONEY-WISE!"

TAUPLYKIT REGULIARIAI, KAD TURETUMĖT PELNO... TAUPLYKIT PAS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYmarket 1-2028.

Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandos vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 vidudienio.

BUDRIKAS UŽDARO VIENĄ KRAUTUVĘ

Prekyba bus varoma po vienu stogu ant 3 lotų,
3241 SOUTH HALSTED STREET.

JOS. F. BUDRIK, INC.
3241 S. HALSTED ST. CHICAGO 8, ILL.
Tel. CALumet 5-7237

Budriko žiemos radio programa leidžiama sekmadienio vakarais 5:30 P. M. Chicago laiku iš WCFL, 1000 kilocycles Radio Stoties.

PERKRAUSTAU BALDUS
vietoje ir iš tolimesnių distancijų. Turiu ilgą patyrimą.
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell St.
CHICAGO 29, ILL.
Phone: WALbrook 5-9209

CERMAK ROAD
Dantų Laboratorija
DIREKTINIS DANTIS PROTEZUS PATAISO 1-4 VALANDŲ LAIKOTARPYJE
Individualių dirbtinių dantų, plastinių grupių ir dantų specialistas. Pritaiko ir pataiso senus dirbtinius dantis, protezus. Prima kasdien nuo 9 ryto iki 6 vakaro. Pirm. ir treč. iki 8 vakaro, šeštadienį nuo 9 iki 1 valandos.
Olympic 2-3740
4807 Cermak Rd. Cicero, Ill.

METRICK'S PAINT STORE
DABAR YRA
3414 W. Roosevelt Road
KEDzie 3-6800
NEMOKAMAI PRISTATOME VISAMAM MIEŠTE.
One coat Flat Paint, 12 gr. — \$3.45
žiu spalvų ir baltas. Gal.
Interior Gloss ar Semi-Gloss \$4.35
16 spalvų ir baltas. Gal.

Nuoširdžiai užkvičiame visus atsilankyti į mūsų sandėlį ir apžiūrėti 1951 metų vasaros prekių išpardavimą.

Namams rakandų čia rasite visų žymiausių išdirbysčių. Pagaminame rakandus pagal užsakymus.

Naujų šeimų kūrėjai, čia sutapys didelius nuosimčius. Parduodame urmo kainomis baldus viešbučiams, Rooming House, apartamentams. Karpetai—kilimai, klejonkos, Parlor setai, gazoniniai pečiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, miegamo kambario setai, valgomos kamb. setai, minkšti krėslai, lempos, stalčiai ir kt. reikmenys.

Rašomos mašinėlės, rašomos auksinės plunksnos, laikrodėliai, deimantai, briliantai, aukso ir sidabro papuošalai, radijos ir televizijos aparatai. Lietuviškos plokštelės, lietuviškos gaidos.

Virš 38 metų prekyboje. Lengvi daliniai išsimokėjimai.

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SO. HALSTED ST.
Tel. CALumet 5-7237

Baikite savo kančias
arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampą, kosę, imą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ejo iš kartos į kartą. Sudėtis grynų žolių, daugelis jų yra retos ir brangios.
Z-G ŽOLIŲ ARBATA No. 17— (\$1.00)—GARSIOJI Skilvio Arbata teikia greitų ir rezultatus skilvio kose. Puikiai liusuoja vidurius, juos sunormuoja.
STANIS Analgesic S A L V E— (\$1.00) — duoda STEBĖTINUS rezultatus.
STANIS IMPROVED FOOT SOAP, 1/2 sv. gabalas—60c. A 3-in-one Foot Health Treatment padėti jautrioms, deginantioms, pavargusioms, sutinusioms ar skaudančioms kojoms. Suminkština ir sunaikina nuospaudas ir padų sukietėjimus.
Z. G. Stanis Company
2822 ARCHER AVENUE
Chicago 8, Illinois Dept. N.

ALAVIJA
Alavija (Alijošius) yra gerai nuo vidurių nemalimo, užkietėjimo, malšini-mo gumbo ir dieglių. Jėgu galva skauda nuo netikusio maisto arba jautiesi prarūgęs, apsunkintas, paimk Alavijos grūdėlių nedaugiau kaip žirnio didumo, sukratyk gerai ir nuryk, arba sutarkyk Alavią vandenį ir išgerk, pramuš kad ir kiekiausias vidurius. Alavijos svaras \$2.50, mažiau perkant 6 uncijos už \$1.00. Prisiunčiam į jūsų namus.
ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
South Boston 27, Mass.

NOW...AT CHELTEN'S

Special World Series Television Offer

EXTRA Liberal Trade-In Allowance
Come in or phone...we'll make you a sensational trade-in offer for your old radio or TV set. Find out now how easy it is to own a brand new 1952 Philco. Low EASY TERMS.
78 WEEKS TO PAY

See the Games on a new **PHILCO**

BALANCED BEAM 17" CONSOLE

Special shipment just arrived of Philco Model 1842-M with 150 sq. inch picture, super-power chassis, and Built-In Aerial. New Philco developments bring spectacular reception, even in weak-signal areas.

Mahogany Veneer Cabinet Equipped with

Roller Casters

Yes, Philco for '52 gives you newest features and EXTRA luxury. Cabinet is movable to any position for utmost utility and convenient viewing.

\$319.95

TAX INCLUDED

LESS OUR SPECIAL TRADE-IN ALLOWANCE

Designed for BUILT-IN U. H. F. Ask us for details. Every Philco is designed in advance for future television developments.

CHELTEN RADIO and APPLIANCE CO.

2913 East 79th Street Bayport 1 - 6606
10534 Tarence Avenue Bayport 1 - 0955
Open Monday and Thursday Nights

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CANal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$9.00 per year in Canada
\$9.00 per year outside of Chicago
\$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje — pastu: \$10.00
Metams — \$10.00
Pusei metų — \$5.50
Trims mėnesiams — \$3.00
Vienam mėnesiui — \$1.25
Chicagoje per išnešiotojus: \$1.25
Viena kopija — 30c.
Savaitė — \$1.25
Mėnesiui — \$1.25

Sen. Douglas Laimėjo

JAV senato teismų komitetas slaptame posėdyje nutarė 6 balsais prieš 2 nerekomenduoti senato visumai patvirtinti Chicago teisėjus Harringtoną ir Druckerį federalinio teismo teisėjais. Juos nominavo kandidatais į šiaurinio Illinois apygardos teismą prez. Trumanas, nepasitaręs su Illinois senatorium Douglas. Pastarasis prieš tai užprotestavo ir pasiūlė, vietoje prezidento pateiktų kandidatų, kitus asmenis. Advokatų draugijos Chicagoje, Cook kaunteje ir visoje Illinois valstybėje slaptu balsavimu pripažino, kad Douglaso siūlomieji kandidatai yra tinkamesni, negu Harrington arba Drucker.

Tai buvo pirmas senatoriaus laimėjimas prieš JAV prezidentą. Tačiau federalinius teisėjus skiria prezidentas, o ne senatoriai. Kadangi Trumanas atsisakė atsiimti savo nominuotus kandidatus, nežinoma, ar Illinois senatoriaus opozicijos, tai pastarajam nebėla nieko kita, kaip tęsti kovą senato prieš jų patvirtinimą. Jisai dabar laimėjo antrą pergalę. Teismų komitetui nutarus nepateikti prezidento nominuotų teisėjų senato patvirtinimui, jų kandidatūros bus „išaldytos“ komiteto archyvuose.

Nors senato komitete turi daugumą prez. Trumano partija, bet kai klausimas eina apie senatorių tradicines privilegijas, jie stoja jas ginti, neatsižvelgdami nei į partijų interesus, nei į JAV prezidento autoritetą. Paklauses savo artimų bičiulių, prez. Trumanas, bandė apeiti senatorių, per teritorijoje yra tas federalinis teismas, — ir prakišo.

NATO Bus Praplėsta

Ottawa konferencijoje valstybės sekretorius Dean Acheson formaliai pasiūlė priimti Graikiją ir Turkiją į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją, trumpai vadinamą „NATO“ (North Atlantic Treaty Organization). Tame Kanados mieste dabar yra susirinkę dvylikos Atlanto valstybių atstovai ir uždaruose posėdžiuose svarsto įvairius dalykus, liečiančius vakarinio pasaulio apsigynimą.

Apie konferencijos eigą beveik jokių žinių spauda negauna, nes jos dalyviai nenori atidengti savo planų priešui, Rusijos valdžiai. Bet Achesono sumanymas praplėsti Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją tapo paskelbtas. Matyt, šiuo klausimu jau yra pasiektas pilnas susitarimas. Į NATO įsijungs dvi tautos, gyvenančios rytinėje Viduržemio jūros srityje.

Jų priėmimas turės dar būti ratifikuotas visų vyriausybių, pasirašiusių Š. Atlanto sutartį. Jei ratifikacijos bus atliktos neilgai delsiant, tai Graikijos ir Turkijos atsto-

vai jau galės dalyvauti sekančioje NATO konferencijoje, kuri įvyks Romoje ateinančio mėnesio gale.

Laisvasis pasaulis organizuojasi ir rimtai ruošiasi atremti gresiantį jam pavojų iš Maskvos imperializmo pūsės.

Rusų Demokratų Balsas

Spaudoje yra paskelbtas gyvenančių tremtyje Rusijos demokratinių grupių pareiškimas „tautiniu Rusijos klausimu“. Jo vertimą šiandien paduodame „Naujienose“.

Pareiškimą priėmė dvi stambios grupės, apimančios įvairias politines rusų sroves, pradedant socialdemokratais ir baigiant nacionalistiskai nusiteikusia „solidaristais“. Kovos už žmonių Laisvę Lyga (Lyga Borby za Narodnuj Svobodu) ir Kovos Sąjunga už Rusijos Tautų Išlaisvinimą (Sojuz Borby za Osvobozhdenije Narodov Rosii).

Be to, savo pritarimą tam pareiškimui paskelbė ir rusų Išlaisvinimo Sąjūdžio Kariškių Sąjunga (Sojuz Voinov Osvoboditelnojo Dviženija).

Pareiškimo turinys be galo įdomus. Jame pasisakoma už „Taisvų ir lygiateisių tautų“ federaciją nusikračiusioje bolševikų jungu demokratinėje Rusijoje; už kiekvienos tautos, gyvenančios dabartinės „sąjunginės respublikos“, teisę laisvų visų jos žmonių balsavimu nutarti, ar jos nori pasilikti Rusijos federacijoje, ar nori nuo jos atsimesti ir gyventi nepriklausomai; ir už besąlyginį tokių tautos valios pareiškimų pripažinimą bei gerbimą.

Bet mums yra ypač įdomi pridurta pareiškimo gale pastaba, kuri sako:

„Šita rezoliucija neliečia suvereninių valstybių, kurias Stalinas pagrobė sąjungos su Hitleriu dėka 1939-40 m.m. Šių valstybių suverenumas automatiškai atstatomas, ir visa šių šalių ateitis priklauso tikrai nuo jų žmonių valios.“

Tai reiškia, kad Lietuva, Latvija ir Estija automatiškai, be jokių plebiscitų (visuotinių balsavimų), atgaus savo nepriklausomybę. Jų suverenines teises jau dabar besąlygiai pripažįsta visos demokratinės rusų srovės — socialdemokratai, socialistai revoliucionieriai, dešinieji liaudininkai („trudovikai“, darbiečiai), liberalai, ir nuosakieji tautininkai; net ir dauguma buv. Rusijos armijos karininkų ir kareivių.

Suprantama, kad šitame demokratiname fronte nėra komunistų, fašistų ir monarchistų. Jie nori, kad pasilikty dabartinė Stalino „sukurta“ imperija arba kad būtų atstatyta senoji caro imperija.

[Lietuviški Maskvos pakalikai stoja už platesnę, negu caro, imperiją, nes jie nori, kad rusai valdytų suomių Viipurį (Viborgą) ir Rytprusių Karaliaučius. Jie eina ranka už rankos su rusiškais bolševikais ir fašistais, taip pat trokštančiais „plačios tėvynės“. Todėl lietuviški komunistai yra priešingi Lietuvos nepriklausomybei. Be rusiško žandaro lietuvių tauta, jų nuomone, negali gyventi.]

TAUTŲ KLAUSIMAS RUSIJOJE (APŽVALGA)

Rusų socialdemokratų žurnalas „Socialistiškas Vestnik“ krintę Rusijos tautų („narodov“) emigraciją, kad ji dalyvautų kovos sąjungos už Rusijos Tautų Išlaisvinimą Partijos, kurios turinys yra toks:

šitoje kovoje ir taip pat esančias nuotakas santykius tarp Rusijos tautų, aukščiausi pamirštos organizacijos laiko būtinai pareikšti savo bendrą pažūrą šiuo klausimu:

„1. Valstybinė santvarka, labiausiai užtikrinanti laisvą Rusijos tautų sugyvenimo interesus, yra laisvų ir pilnateisių tautų sąjunga federalinės demokratinės respublikos pavidalo, kurioje visų tautybių atstovai galės veikliai dalyvauti visose valstybinio gyvenimo šakose, taip atskirų tautų ribose, taip ir visos valstybės mastu.

„Tiktai toks tautų susijungimas galės sudaryti laisvo vystymosi garantijas ir tautoms ir atskiriems piliečiams.

„2. Įkurti laisvą Rusijos tautų sąjungą tegalima tikrai pagrindu pilno, be išsiskindėjimų, pripažinimo kiekvienai tautai teisės pačiai laisvai spręsti savo ateities likimą ir nei paskelbti savo valstybinę nepriklausomybę. Vienintelė teisinga tautos valios pareiškimo forma tegali būti visų žmonių balsavimas (plebiscitas), prarastas Jungtinių Tautų priežiūroje.

„3. Balsavimas klausimo, atsisakymo ar palikti ir toliau valstybinius saitus su Rusijos tautų sąjunga, įvyksta po dabartinės diktatūros nuvertimo visame SSSR plote, yra pravedamas esančiųjų sąjunginių respublikų teritorijose, būtinai užtikrinus pilną agitacijos ir propagandos laisvę taip valstybinės nepriklausomybės šalininkams, taip ir valstybinių saitų su bendrąja Rusijos tautų sąjunga išlaikymo gynėjams.

„Teisę dalyvauti tokiam balsavime turi gauti visi piliečiai, gyveną duotoje teritorijoje balsavimo metu, be skirtingo lyties, tautybės, tikybės ir politinių įsitikinimų.

„4. Visuotinio balsavimo pasėkos turi būti privalomos lygiai tiems, kurių pusėje bus dauguma, kaip ir tiems, kurie atsisakys mažumoje. Todėl, jei kurios sąjunginės respublikos balsavime gyventojai pasisakys už valstybinės nepriklausomybės steigimą, Rusijos tautos negriebs prievartos priemonių ir pripažins laisvą žmonių balsavimo rezultatus.

„5. Savo pusės, valstybinio atsiskyrimo šalininkai turi atsisakyti nuo savivališkų veiksmų, galinčių užbėgti už akių žmonių valios pareiškimui balsavimu, ir nuo bet kokių užsimojimų nenusišlenkti jam arba jį pakeisti jėga.

„6. Ir visose federalinėse respublikose, ir naujosiose valstybėse, jų išsiskyrimo atveju, tu-

Flagler, Colo. — Sunkiai sužeistai moteriai yra leidžiama krauju plazma. Ši moteris buvo viena iš 20 užmuštų ir 17 sužeistų žiūrovų. Jie nukentėjo, kai darantis ore visokius triukus lėktuvas nukrito į susirinkusią žmonių minią.

ri būti užtikrintos lygios teisės visoms tautinėms grupėms.

„6. Rusijos tautų demokratinės organizacijos, susitarusios bendromis jėgomis kovoti prieš komunistinę tiraniją, turi pripažinti absoliučiai neleistiną tautinės bei religinės neapykantos ir priešiskumo propagandą tarp tautų. Toks priešiskumas daro negalimą bendradarbiavimą prieš bendrąjį priešą — prieš komunistinę diktatūrą.

„Pastaba: Šita rezoliucija neliečia suvereninių valstybių, kurias pagrobė Stalinas, pasinaudodamas sąjunga su Hitleriu, 1939-40 metais. Šių valstybių suverenumas atsistato automatiškai, ir visas šių šalių ateitis priklauso tikrai nuo jų žmonių valios.“

Reikia pasakyti, kad tai istorinės reikšmės dokumentas. Rusų demokratinės srovės nutarė galutinai atsisąžinti „nedalios“ imperijos idėjos. Jos pripažįsta kiekvienai rusų valdomai tautai, pasiekusiai tam tikrą politinio ir tautinio brandimo laipsnį, teisę, jeigu jos nori, atsisakyti nuo Rusijos. O kaip čia seniai Aleksandras Kereškis dar skelbė, kad Lietuva, Latvija ir Estija nepripažinti taikomi Atlanto Čarterio dėsniai apie pavergtų tautų „savivaldybės“ atstatymą, nes, girdi, Stalinas „grąžino“ jas į rusų imperiją dar prieš Sovietų Sąjungos prisidėjimą prie Atlanto Čarterio!

Rusų demokratinės minties pažanga bus ypač aiški, atsiminus, kaip tos tautos inteligentija reagojo į lenkų-lietuvių sukilimą 1863 m. Vienas tikrai Aleksandras Hercen, gyvenęs tada tremtyje ir leidęs žurnalą „Kolokol“ (Varpas), pasisakė už Lenkijos-Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Šiuo

savo nusistatymu jisai, buvęs iki tol labai populiarus tarp Rusijos inteligentų, atstūmė nuo savęs visus savo draugus ir šalininkus. O dabar?..

Laikai keičiasi.

Už ką patraukti į teismą lenkų ir bulgarų karininkai?

Kaip kad pastebi „Stuttg. Nachr.“ No. 175 suėmimai aukštų karininkų Lenkijoje ir Bulgarijoje, kuriems priklauso „titizmas“, rodo, su kokiais sunkumais tenka Sovietams vesti kovą satelitinuose kraštuose už geležinės uždangos vis didėja. Varšuvos liepos 31 d. į kalinamųjų suolą buvo pasodinti 8 aukšti karininkai, iš jų 4 generolai, o Bulgarijoje, jugoslavų „Borba“ žiniomis, buvo suimti vėl 2 generolai — už norą palaikyti brolybę tarp jugoslavų ir bulgarų. Lenkų karininkai oficialios lenkų agentūros buvo apkaltinti „norėję padėti vakarines sritis atplėsti nuo motinos Lenkijos, jas vėl priskirti prie neofašistinės Vokietijos, o likusią Lenkiją paversti vak. imperialistų vergų kolonija“, taip pat „kasę duobę“ lenkų armijai, palaikę nuolatinius santykius su amerikiečių diplomatais ir kariniais atstovais ir lenkų pagrindine organizacija „Hell“. Maskvos „Pravda“ ir kt. laikraščiai laiko padėti Bulgarijoje dar rimtesne. Str. „Gyvačių lizdas“ Maskva aiškina, kad Bulgarijį Kostovo šalininkai stengiasi padėti išnaudoti agitacijai prieš Sovietus. Net pats kominformo organas, užspūles bulgarų kom. partijos e. komitetą, padėti įvertina kaip „naują Tito precedentą“. Iš Molotovo Varšuvą padaryto pareiškimo aiškėja, kad griežčiausi valymo Bulgarijį praveisti Maskva imsis pati ir tuo pretekstu pasius ten dar daugiau raudonarmiečių, idant jie „apsaugotų kraštą nuo galimo Tito užpuolimo“. Reuterio žiniomis svarbiausi lenkų kalinamieji karininkai yra brig. gen. St. Tataris, buv. lenkų armijos operatyvinio sk. viršininkas, gen. Franciszek Herman, buv. karo žvalgybos virš. pavaduotojas, gen. Jerzy Kichmayr, gen. maj. Mossor ir kt. 3 pulkininkai, 1 majoras ir 1 kapitonas.

DR. P. JONIKAS

LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA

26. (Tęsinys)

Taikant lietuvių kalbai kitų tautų vartojamus rašmenis, ilgą laiką buvo svyruojama dėl kai kurių garsų žymėjimo būdo. Ilgai nenusistojus rašmenų forma ypač prie balsiams *š, ž, dž, v, l* (kietam) ir balsiams *ē, e* (placiam), dvibalsiams *ie, uo*, taip pat *ai, ei, ui* žymėti. Prie balsių minkštinio žymėjimas iš pradžių ilgą laiką buvo lyg visai priglįjęs (pagalba); bet XIX a. jau vėl kurį laiką nebeapsitenkinama, o balsių ilgio žymėjimas ligi pat XIX a. pabaigos galutinai nenusistojęs.

Suprantama, kad nemaža telti svyruoti susidarant raidyną pirmosios žinomos lietuviškos knygos autorius Martynui Mažvydui (†1563). Jam, nežinūnt kai kurių smulkmenų, apskritai būdingas šių (gotinių) rašmenų vartojimas. Balsių „e“ ir „ē“ rašyboje Mažvydas neskiria, vienodai rašo *e*. Dvibalsį „ie“ žymi rašmeniu *ie*, kaip ir dabar darome, o dvibalsį „uo“ rašo *o*, vėliau *ū*¹⁰⁹. Dvibalsius rašo su *i* arba su *y*: *ai, ay, ei, ey, ui, uy*. Nosinius „a“, „e“ žymi *q, e* rašmenimis, kartais ir *qn, en, an* (arba ir *a, e*). Bet kadangi tuo metu naudotasi spaustuvės turimaisiais lenkiškais rašmenimis, nosiniams „i“ ir „u“, kurių lenkų kalboje nėra, Mažvydas atitinkamų rašmenų nevarto-

ja, rašo *i, u* arba *in, un*. Balsių ilgio Mažvydas apskritai nežymi, tačiau kartais jo pėdsakų pasitaiko, rašant dvigubą balsę ar kitaip (pvz.: *suunais* = *sūnais*, *hukis* = *ūkis*, *prasciūkiel* = *prašykait, prašykūt*, ir kt.).

Prie balsių „s“ Mažvydas rašo dvejopai: *s* gotiškai (pratusį j abi linijos puses) ir *s* (pastarąjį paprastai žodžio gale). „š“ apskritai rašo *sch*, o „ž“ — *sz* arba *ž*. Jotą žymi įvairiai: *i, ij, y, g, gh*, vėliau jo raštuose retkarčiais randame ir *j*. „v“ Mažvydas žymi dvigubiniu rašmeniu *w*, *6* kietajam „i“ kartais, rodos, parašo *l* (lenkišką). Prie balsių minkštumui žymėti, kaip ir šiandien, vartoja *i* ženklą (pvz. *czia*).

Toliau šio raidynas kitių, kol galutinai (pirmiausia Maž. Lietuvoje) nusištojo.

Netrukus nosiniai balsiai „a“, „e“ ir „i“, „u“ imami žymėti tašku apačioje: *a, e, i, u*, bet tik rankraščiuose (Bretkūno šv. Rašto vertime 1579—1590, Wolfenbüttelelio postilijė 1573 ir kt.). Spaudoje, matyti, dėl atitinkamų rašmenų trūkumo, tebuvo vartojami *q, e* arba *an, en*, o tada šalia pastarųjų jau ir *in, un* (vietoj *i, u*). Balmamieji Vilentas (†1587) „e“ kartais parašo *au*, o ilgąjį „u“ retkarčiais žymi irgi šiandieniškai — su brūkšneliu viršuje (ū).

Jonas Rėza (1576—1629) „Psalterio Dowido“ (1625) ilgąjį „i“ dažnai žymi dabartiniu *y*. Šalia dvibalsio *ie* vartoja *ū* (dvibalsiu „uo“ žymėti). Jotni nuosakiau vartoja *j* rašmenį, nors dar teberašomas kartais ir *gh*, o „e“ žymimas sudėtinu rašmeniu *tz*, kuris retkarčiais jau ir J. Betkūno vartojamas.

Daugiau raidyną apdorėjo Danielius Kleinas (1609—1666), ypač savo lietuvių kalbos gramatikoje (1653). Nuo jo raidynas apskritai jau ir nusištojo Maž. Lietuvos raštuose. Kleinas ilgai siaurajam „ē“ vartoja šiandieninį *ē* (su tašku), o ilgąjį „i“ gana nuosakiai žymi *y* (y esąs sutrauktinis *ij* rašmuo). Nosiniams šalia *q, e* vartoja ir *i* (su įkypais brūkšneliais apačioje). Dvibalsius rašo dvejopai: *ai, ei, ui* ir *ay, ey, uy*. Atmetęs

sch, prie balsių „š“ žymėti vartoja (iš lenkų raidyno) *sz* arba *š*, o „e“ — *cz* arba *ē*; „ž“ rašo *ž*, o kietąjį „i“ žymi *l*. Tuo būdu Kleino gramatika duoda šitokią raidyną: *a a a q, b, c c z, d, e e e g, (f), g, (h), i y j, k, l t m, n, o, p, r, s s z, t, u u y, (y), z ž*. Kleinas pažymi, kad *f, h, ch* lietuvių nesą vartojami.

Ženkliniai virš *a* ir *e* (išskyrus *ē*) senoviniuose raštuose paprastai vartojami be kokių reikšmės. „ž“ tuose raštuose ilgą laiką esti įvairios formos: *z* rašomas čia su tašku viršuje, čia su įkypu dešiniame brūkšneliu (akūtu), čia statiniu brūkšneliu, čia riestine banguota linija. Po Kleino Maž. Lietuvoje balsiui „ē“ įsigalėję su brūkšneliu, o prie balsiams „š“, „e“ — dvigubinės *sz, cz*.

Didžiojoje Lietuvoje raidyno raida buvo kiek skirtinga.

Pirmosios čia žinomos lietuviškos knygos autorius Mikalojus Daukša (†1613), atskirdamas „e“ nuo „ē“, placijam „e“ paprastai (katekizme) vartoja rašmenį *e* su mažučiu *a* viršuje, o dvibalsiams „ie“ ir „uo“ — *ie* ir *ū*. Dvibalsius *ai, ei, ui* paprastai rašo su *i*. Šalia *q, e* vartoja ir *i, y*. Prie balsius „š“ ir „e“, dar prieš Kleiną, rašo (lenkų pavyzdžiu) *sz, cz* („šė“ — *sz, szcz* arba *ir šė*, o kietąjį „i“ — *t; tē* žymi *w*, jotą — *i*. Prie balsius minkština ženkliu *ē*.

Šitoks raidynas ilgainiui po truputį kitėjo. Melkioro Petkevičiaus katekizme (1598) jau randame vietoj *ū* vartojant *uo*, dvibalsius *ay, ey, uy* su *y* o minkštuosius „š“, „e“ rašomus *si, ci* (či). — Toliau rašmenys *sz* ir *si* (*š*), *cz* ir *ci* (*č*), taip pat *ū* ir *uo* neretai mišrai vartojami, maišomi. Pvz. 1605 m. rytiečių anoniminame katekizme rašoma *cz* ir *ci, ū* ir *uo*. Konstantinas Sirvyras (1579—1631) vartoja *sz, cz* ir *š, č*, dvibalsį *uo*, taip pat *ay, ey, uy* (ir *ai, ei, ui*). Sirvydas kai kur balsių ilgį žymi dvigubais rašmenimis, pvz. *gd, vd, aktis* (=akys). Ir kitų to meto autorių raštuose pasitaiko atvejų, kur ilgieji balsiai reiškiami dvigubomis raidėmis (*aa, ee, ii, oo, uu*).

¹⁰⁹ Tačiau yra galimas daiktas, kad rašmeniu *o* Mažvydas iš tikrųjų žymi vienbalsį (ilgą siaurą „o“), nes tada jo termėje galėjo nebūti dar atsiradusio žemaitiškojo to garso atitikmens. Tada *ū* būtų žymimas aukštaitiškas atitikmuo („uo“), nes Mažvydo raštuose yra ir aukštaitiškasis *uo*. Gal ir dabartinio bendrinės kalbos dvibalsio „ie“ vietoje Mažvydo raštuose (šalia „o“) tada dar buvo tariamas ilgas siauras „e“ (plg. *Dėva* „Dieva“, *wėnas* „vienas“, *prėg* „priė“); jo rašyboje ie galėtų reikšti ne dvibalsį, bet vienbalsį, o *i* čia būtų prie balsio minkštumai ženklas (panašiai kaip giedai „gerai“).

¹¹⁰ Dr. J. Juska, Kalbos lėtuviszko lėzuvo ir lėtuviszkas statrazimas arba ortografija (1861).

(Bus daugiau)

Waterbury, Conn.

GINČAI DĖL KLUBO

Dėl idėtos "Naujienose" š. m. rugpjūčio 9 d. korespondencijos apie kokio ten tariamai "raudonųjų" ar "progresyvių" klubo pikniką, kurį reklamuos per radiją Tautininkų Sąjungos pirmininkas Dr. J. Colney ir sekretorius Bronius Dūda. Redakcija gavo keletą pranešimų. Klubas vardas korespondencijoje nebuvo pakuotas, todėl Redakcija negalėjo žinoti, kokia ta organizacija ir jos spalva "raudona", ar kitokia.

Korespondentas tačiau paminėjo, kad tas klubas "niekuomet neremia jokio lietuviško parengimo" ir trukdo bei smelžia "visus veikėjus ir darbą, kuris yra dirbamas Lietuvai išlaisvinti".

Tačiau vienas profesionalas, adv. Vincent P. Matasavage (iš New Haven, Conn.), kuris sakosi esąs to neįvardinto klubo narys, Redakcijai parašė, kad p. Colney jaučiasi įžeistas, nes klubas, kurio pikniką jisai skelbė, nesąs "raudonas". Klubas vardo jisai irgi nepadaudė, bet sako, kad tai esanti "broliškos šalpos draugija", susidedanti iš 900 su viršum narių, tarp kurių esą "katalikų, nekatalikų ir įvairių politinių krypčių bei palinkimų" žmonių.

Keliolikai dienų praėjus, parašė laišką kitas profesionalas, adv. Albert J. Bronsky, iš Waterbury, Conn., pranešdamas, kad anoj korespondencijoje paminėtas klubas vadinasi "Lithuanian Citizens Political Club", ir kad jisai jį atstovauja. Tasai klubas esąs "ne raudona organizacija".

Jisai buvo suorganizuotas 1892 m., turi užimokėjusių narių daugiau kaip dešimtį šimtų, ir turi daugelio tūkstančių vertą turtą. Jo nariai susideda iš knygvedžių, daktarų, dentistų, inžinierių, advokatų, biznierių ir kitokių. Daugiau, negu dauguma (ar tai reiškia visi? — "N." Red.) narių yra katalikai.

Todėl, esą, korespondencijos pasakymas, kad klubas "raudonas" sukėlė "daug karčių jausmų" klube.

Iš šito laiško, pagaliau, patyrėme klubo vardą, dėl kurio kilo ginčas Waterburyje. Jei iš tikrųjų šita organizacija buvo pavadinta "raudonųjų klubu", tai toks jos apibūdinimas nėra teisingas. Lietuvių Piliiečių Politinis Klubas yra sena organizacija, įsikūrusi tais laikais, kada žmonės apie šiuo dienų "raudonuosius" dar negalėjo nė sapnuoti.

Tikra tiesa, kad jame priklauso žmonės įvairių politinių ir ideologinių pažiūrų, tik jau, žinoma, ne tiek daug profesionalų, kaip rašo Mr. Bronsky! Dauguma jų veikiausia — bol-

ševizmo prieštai. Todėl vargu, begalima daryti priekaištą asmenims, kurie reklamavo klubo pikniką. Taigi be reikalo buvo puolamas Dr. Colney už tariamą "raudonųjų rėmimą". Jeigu jisai būtų "Naujienas" painformavęs apie klubą, tai klaidai būtų buvusi tuoju atitaisyta.

Bet iš ko kilo tie priekaištai, kad klubas esąs "progresyvių" arba "raudonųjų"? Apie tai sužinoję iš kitų dviejų pranešimų, gautų iš Waterbury.

Klubas neremia lietuviškų reikalų

Vienas senas Liet. Pil. Politinio Klubas veikėjas mums rašo:

Nėra klausimo, kad tam tikra dalis klubo narių ir kai kurie viršininkai gali būti laikomi "raudonųjų simpatizatoriais". Jie patenkinti tuo, kad Lietuvos dabartinė padėtis "daug geresnė", negu kad ji būtų nepriklausoma.

Klubas nuolat pasisako prieš aukojimą BALFui arba Amerikos Lietuvių Tarybai arba kitokiems Lietuvos reikalams.

Bolševizmo simpatizatorių prieštargėsi per kelis metinius rinkimus pakeisti dabartinę klubo vadovybę, bet kol kas be pasisekimo.

Kita žinia, gauta vakar, ap- rašo klubo susirinkimą.

"Progresyviai" vadovauja

Rugsėjo 7 d. buvo gana triukšmingas Liet. Piliiečių Klubo mėnesinis meetingas 103 Green St. salėje. Tas klubas pusėtinai skaitlingas nariais ir turto, turi nuosavą svetainę, nes kitos draugijos, mirštant nariams, užsidaro ir likusieji suėjo ir atsiėmė savo išdus į klubą.

Bet per narių apsilėidimą, klubą valdo "progresyviai", kurie vieningi, lankosi susirinkimuose ir išsirenka saviškius arba jiems patinkamus asmenis į valdybą. Atsiranda ir gerų katalikų, "Laisvės" suklaidintų.

Triukšmas kilo dėl įtartinios "Naujienose" korespondencijos. Nors korespondencijoje nepamėntas nei klubo vardas, bet kai kurie nariai tuoju apči už kepurės — pajuto, kad dega.

Stojus bimbinkų simpatizatoriams klubą valdyti, nors jisai turi pusėtinai turto, nieko jisai neaukoja nė svarbiausiems Lietuvos reikalams, netgi Balfui, kuris yra valdžios patvirtintas ir užsiima kenčiančių mūsų brolių šelpimu. Jiems yra svetimi Stalino pavergtų Lietuvos žmonių vargai.

Bet atrodo, kad paskutinių laikų ima atsipeikėti ir bimbinkų pritaikėjai. Gal būt, ilgai vadovybė pereis į kitas rankas.

N — s.

Lietuvių kalbos mokymo rūpesčiai

(Iš 18 kol. tėvų susirinkimo)

Rugsėjo 16 d. Chicagoje 18 kolonijoje Dievo Apvaizdos parapijos mokykloje buvo tėvų susirinkimas lietuvių kalbos pamokų reikalui.

Iš pranešimų paaiškėjo, jog parapijinės mokyklos vadovybė prieš kurį laiką pranešė tėvų komitetui, kad šiais metais neleisianti lietuviškos dalykų mokyti tokia tvarka, kaip perėjimas mokslo metais. Priežastis labai paprasta: iš kai kurių parapijų ir seselių klebonas gavęs priekaištų dėl pernykštės pamokų tvarkos. Šeštadieniais ar šiaip kiekvieną dieną po visų pamokų esą duodama teisė naudotis mokyklos patalpomis lietuviškos mokymui. Reiškia, lietuviškojo žodžio mokyme žengtas žingsnis atgal, nes pernai šioje mokykloje pamokų metu buvo skirti trys pusvalandžiai kasdien lietuviškos pamokoms, o jas vedė tėvų specialiai pasamdyta mokytoja. Susidariusiai padėčiai apsvastyti tėvų komitetas ir sušaukė susirinkimą.

I susirinkimą atsilankęs klebono pagelbininkas, iš tremties atvykęs kun. St. Šantaras, pranešė, kad tėvų susirinkimo iš-

vakarėse klebonijoj išnaudo buvęs svarstomas lietuviškos pamokų klausimas, bet dėl laiko stokos nebebuvo spėta su nutarimais supažindinti tėvų komitetą. Mokyklos vadovybės nusistatymas vėl pasikeitęs, ir tėvų susirinkimui pateikiamas toks jos projektas:

Pirmo ir antro skyriaus vaikus (jų esą apie 30) apsiimanti seselė vedėja išmokyti lietuviškai skaityti ir rašyti, mokydama kasdien po pusvalandį. O kitus skyrius, 3, 4, 5, 6, 7 ir 8, sujungus į vieną grupę, kurioje būtų apie 40 vaikų, sutiktų lietuviškos mokyti kasdien po pusvalandį pats to projekto pranešėjas kun. Šantaras. Mokoma būtų normaliu pamokų laiku, bet už tai tėvai turėtų atskirą atlyginimą mokėti. Pasigirdus iš susirinkimo replikoms, kun. Šantaras pasitaisė, kad tai esanti tik jo nuomonė — seselės vedėjos neatsiklausęs, ar ji norėtų atskiro atlyginimo; bet jis manąs, jog reikėtų mokėti.

Tėvai dėl šio projekto išsitarė, pareiškdami, jog ir pirmo, o taip pat ir antro skyriaus vaikus be abėcėlės reikia dėstyti

tėvynės pažinimo, Lietuvos geografijos ir istorijos dalykų ir kad tai geriausiai galėtų atlikti mokytojai šios srities specialistai. Antroji grupė (3-8 skyriai) praktiškai darbu netinkamai suprojektuota, nes joje vaikai būsią labai skirtingo amžiaus ir tokioje grupėje negalys būti dirbamas naudingas mokymo darbas. Grupė turėtų būti skeliama mažiausia dar per pusę.

Pasirūlymo nuosirdumu daug ką privertė suabejoti ir kun. S. Šantaro kai kurie komentarai, neatitinką tikros padėties. Girdi, parapijos mokykla esanti lietuviška, valdžios patvirtintoje programoje esą skirta 40 savaitinių lietuvių kalbos pamokų, joje ir taip jau kai kas esą mokoma lietuviškai. Prieš tokią lietuviškos mokyklos politiką daugeli kalbėtojų pasisakytą be kompromisų: valdžiai tvirtinti tik jo nuomonė — seselės vedėjos neatsiklausęs, ar ji norėtų atskiro atlyginimo; bet jis manąs, jog reikėtų mokėti.

Galutinėje išvadoje tėvų susirinkimas pavadė tėvų komitetui dar kartą tuo klausimu pasitarti su mokyklos administracija, prašant nesunkinti litua-

nistikos mokymo, t. y. nemažinti pernai duotų valandų skaičiaus ir leisti lietuviškos pamokas vesti mokytojams, kurie tam darbui turi reikalingų kvalifikacijų. Pamokų išlaikymui tėvai apsidės specialiu mokesčiu.

Nemaža susirinkimo dalyvių išsitarė, jog jau esąs atėjęs laikas apsispręsti: arba mokykla, kuri vadinasi lietuviška, turi mokyti vaikus lietuvių kalbos; arba reikia tėvams su ja neturėti reikalų. Idomu, kad tokias išvadas ėmė siūlyti motinų, kurioms, matyti, svarbu, kad vaikai būtų mokomi ir tikybos. Pvz. buvo siūlyta: "Jei parapijinė mokykla nemokys lietuviškos, tai tėvai turim vaikams atsiimti ir leisti į viešąsias mokyklas (publ. school), o lietuviškų poterių išmokyti ir lietuvių kalbai mokyti — samdyti mokytoją".

Susirinkimo dalyvių daugumą sudarė motinos ir jų gyvas dalyvavimas vaikų lietuviškojo mokymo reikalų svarstyme duoda vilčių, kad jos pajėgės atsispirti nutautinimo bangai ir brūkamai nelietuviškai maldaknygei.

Tėvas

KITATAUČIAI DAKTARAI
DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ros aukštas)
Ofiso Telefonas: Yards 7-0554
Jei neatsilepia šaukite:
Res. Tel.: Midway 3-2880
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.
Sekmdienį nuo 10 v. iki 12.

Dr. Kazimieras MICHEL
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis, pritaiko akinius, taiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui.
Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų: 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu.
Jei jūsų akys akaroja ar niežti, negalite sėdėti į vadą, akys bijo aštrios šviesos, neižiūrėte skaityti, užleikit pasitarti pas Dr. Michel — nieko nekainuos.
Antras aukštas
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas Yards 7-6616.
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.
Kalba lietuviškai.

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. Yards 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaišo.
Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus.
Šeštadieniais nuo 10 iki 3 val. popiet.

Dr. R. P. Lukus
LIETUVIŠKŲ GYDYTOJAS
OPTOMETRISTAS
Akis, Egzaminavimas
Akinų Pritaikymas
Ir Lensų Pataisymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas Wabrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien.
Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

NUO UZSISENĖJUSIŲ, ATVIRU SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRU IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir nakintis miegoti, nes jų užsisėdėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą, senų, atvirų ir skaudžių žaizdų, uždeikite LEGULO Ointment. Jo gydymo savybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti nakty. Vartokite jį taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETIC FOOT, atstado džiūvimo odos ir perplėšimų tarpplėšių. Jos yra tinkamos vartoti nuo džiūstančios ir suskilusios odos. Jos yra geros gydymo nuo visų išvėsiųjų odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c., \$1.25 ir \$3.00. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse ir Milwaukee, Wis., arba atsiųskite money orderi.
LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St., Cicero 50, Ill.

VISKO UŽTEKTINGAI TUOJ PRISTATOM

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai. Radijo, televizijos setai, baldai vaikams.

Zemos kainos, lengvi išmokėjimai
DIDELIS PASIRINKIMAS
Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT Furniture Co., Inc.
2310 W. Roosevelt Rd.
SEeley 3-4711

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.

Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro

LIETUVISKOS VAKARUSKOS
Tel. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

NAUJENOS buvo ir tebėra geriausias Amerikos Lietuvių draugas.

CONRAD Photo Studio

(lietuvių fotografas)
Specialybė vestuvės.
\$15.00
vertės dovana jaunavėdžiams, atnešus šį garštinimą.
414 W. 63 ST.
Telefonai:
Eng. 4-5848
Eng. 4-5883

PROGRESS KRAUTUVĖS

PECIAL ŠALDYTUVAI, TELEVIZIJOS APARATAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, BALDAI, MATRASAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI.

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIAS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai
Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO.
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Mes įvesime GUN TYPE, pilna alyvos CONVERSION BURNER vietoj jūsų dabartinio furnaso, TAIP PIGIAI, KAIP

\$349.00 SU VISKUO
ISKAITANT 275 GALIONŲ ALYVOS TANKĄ
LENGVI IŠSMOKĖJIMAI —
GARANTUOTA PHA RATA.
Telefonas REpublic 7-9308
STA-BOL HEATING CO.
2011 West 69th Street
CHICAGO 36, ILL.

TURIME DIDELI PASIRINKIMĄ:
DEIMANTŲ LAIKRODŽIŲ BRANGMENŲ SIDABRINIŲ INDŲ SIENINIŲ LAIKRODŽIŲ RADIO IR TELEVIZIJOS APARATŲ IR KT. PREKIŲ
Laukrodžiai Pataisomi Specialistai
Duodama 1 metų Garantija
Lengvais Išmokėjimais
JOHN A. KASS
4102 ARCHER AVENUE
(prie Mozart Street)
Tel. LAfayette 3-8617
Seniausia Lietuvių Jewelry Krautuvė Brighton Parke Įsteigta 1915 metais

Karo tarnybon išėjusiam draugui kasdien laiško nerasyti, bet tamstos užsakytos NAUJENOS pasieks jį kiekvieną dieną. Kodėl jam dienraščio neuzsakai?

NE TIK ŠIMET, BET JAU PER 46 METUS LIETUVIAI PELNINGAI -TAUPO

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747
Savings Insured to \$10,000 by F.S.L.L.C.

JOHN A. KASS
4102 ARCHER AVENUE
(prie Mozart Street)
Tel. LAfayette 3-8617
Seniausia Lietuvių Jewelry Krautuvė Brighton Parke Įsteigta 1915 metais

Karo tarnybon išėjusiam draugui kasdien laiško nerasyti, bet tamstos užsakytos NAUJENOS pasieks jį kiekvieną dieną. Kodėl jam dienraščio neuzsakai?

5—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.—TREČIADIENIS, RUGS. 19, 1951

Bob Considine Puikus Momentai SPORTE DIENA KAI CITATION VIENAS BĖGO

CITATION buvo 1948 m. "nuostabus arklys". Jisai laimėjo The Kentucky Derby, The Preakness ir The Belmont didžiausias lenktynes.

PIMLICO SPECIALE jokiame kitame arkliai progos nematyta. Citation buvo vienintelis. Vienų vienas jis apibėgo kelia — neginčijamas čempionas!

ŠI VAKARA pasidžiaukite degtinių puikesne, malonesne PM. Visuomet galite būti tikri vie-
nodu lengvumu ir švelnumu, kurie PM daro mėgiamiausia milijonams.

Jūsų Puikiems Momentams
prašykite **PM** šį vakarą

NATIONAL DISTILLERS PRODUCTS CORP., NEW YORK, N. Y. BLENDED WHISKY, 80 PROOF, 67-68% GRAIN NEUTRAL SPIRITS.

Transportinis lėktuvas, kuris nukrito netoli Chicago. Iš 53 asmenų 37 buvo sužeisti. Tačiau nė vienas nebuvo sunkiai sužeistas.

Anglijos lietuviai praeityje ir dabar

Jau geras laiko tarpas praslinko kaip pirmas lietuvius koją iškėlė į šią didžiąją salą.

Kada pirmas lietuvis atvyko Anglijon, sunku nustatyti, bet yra žinoma, kad 19-to šimtmečio pabagoje čia jau buvo įkurtos kai kurios organizacijos. 1896 metais Londone buvo įsteigta lietuviška draugija "Vienybė Lietuvių". Tai, kaip matome, prieš 55-kius metus lietuvių jau stengiasi organizuoti Anglijoje. Lietuviams organizacinis darbas Anglijoje nebuvo lengvas. Kodėl taip buvo, yra labai aišku. Tuo laiku netik Anglijos lietuvių emigrantų tarpe, bet ir Lietuvoje inteligentinės pajėgos buvo labai nykios. Dvarininkai, bajorai ir kunigai buvo sulenkėję, o liaudies buvo per daug spaudžiamas ir neturintis, kad galėtų duoti inteligentinį pajėgų. Nepaslapstis bus, kad beveik visi senos kartos emigrantai šioje saloje, buvo visiškai beraščiai. Gyvenimo sąlygos 19 šimtmečio ir čia buvo labai skirtingos nuo dabartinių gyvenimo sąlygų. Atvykusiems kilmės šaliai šioje krašte buvo visiškai neįmanoma.

Va, šitokioms sąlygoms esant, nieko daugiau neliko kaip eiti į kirkius ir kunigėlio padalą. Todėl nenuostabu, jeigu čia matome tokias organizacijas kaip: "Sušėlė pamiogai Draugystė Vienių Lietuvių Rymo Katalikų, po Užtarymo šv. Panos Marijos ir šv. Kazimiero". Aišku, autorius ir globią šios draugijos ne kas kitas kaip kun. T. Banaitis. Jeigu sekime chronologiniai toliau organizacijų kūrimosi Anglijoje, tai matysime, kad jos visos viena į kitą panašios yra ir jų pobūdis visai vienodas tik vardai skiriasi. 1901 m. matome įsteigusią "Broliškos Pagalbos Rymo Katalikų Draugiją", kuriai net žodžio "Lietuvių" trūksta. Vėliau, kada pirmoji su šv. varda prisijungė prie naujai įsteigusių atsidarė naujas pavadinimas, būtent: "Susivienijimas Lietuvių Rymo Katalikų". Ši draugija egzistavo iki 1917 metų. Karo sąlygomis veikiant draugijos egzistencija pasidarė neįmanoma ir ji turėjo likviduotis. Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui, 1921 metais įsikūrė Londone naują vardu "Londono Lietuvių Pašalinę Draugiją". Šios draugijos pagrindą sudarė buvę ankstesnių draugijų nariai ir ši draugija veikė ir dabartinio laiko. Draugijai gali priklausyti tik vyrai ir ribota amžiaus.

Didėjant lietuvių veikimui Anglijoje, radosi reikalus turėti grynai kultūrinio pobūdžio organizacija, todėl 1910 m. kun. K. I. Matulaitis globoje iniciatorių būrė įsteigė "Rūtos" vardu kultūrinę draugiją.

Bet, deja, ir šios draugijos pirmutinis tikslas buvo tikėjimas, o kas nuo jo kilo, tai buvo kultūrinis veikimas. Kadangi ir šios kultūrinės draugijos kontrolė buvo kunigo rankose, tai, žinoma, ji pilno kultūrinio veikimo išvystyti negalėjo. Jai trūkdė trys faktoriai: kunigo kontrolė, ištikimųjų varžymas ir stoka energingų gerų inteligentinių pajėgų. Bet nesant nieko geresnio, tai čia buvo didelis dalykas, kad veikė nors ribota pajėgumo ir ribotos galimybės kultūrinę organizaciją. Pagal savo pajėgumą ji inėšė savo duoklę į gavinimą lietuviškos šios krašte ir atliko kilnų patriotinį darbą. Jeigu Lietuvos diktatūrinė valdžia nebūtų buvusi taip kultūriniai luosa, tai būtų galėjusi gerokai pagelbėti "Rūtos" veikimui, suteikiant medžiaginę ir materialinę paramą. Bet, deja, tų laikų, nepriklausomos Lietuvos laikų, ura patriotams kas kita rūpėjo. Kadangi vyrai neprisėmė savo tarpin moterų, tai moterys buvo pri-

verstos steigti savo atskiras organizacijas. Londone moterys įsteigė pašalinę organizaciją ir pavadino ją "Šv. Onos Moterų Pašalinę Draugiją". Ši draugija egzistuoja nuo 1915 metų.

Iš jaunuomenės organizacijų reikia paminėti sporto klubą, kuris įsteigė 1924 metais ir gavo "Šv. Kazimiero Sporto Klubo" vardą. Kaip žinome, liguistas kunigaikštis Kazimieras nebuvo joks sportininkas, bet kodėl jo vardas sporto klubui priekgats, tai nežino, tur būt, tik kunigėlis ir iniciatoriai.

Tai kaip matome aukščiau draugijų ir organizacijų pavadinimai yra vien tik Rymo katalikai ir šventieji.

Turint šokių tokių organizacijų dar vienos Londono lietuvių visuomenės trūko ir gal būt svarbiausio lietuvių būdai, būtent karmos. Susirūpinta tuo, ir 1910 metais toks klubas įsteigtas.

Per paskutinį karą, vokiečiams bombarduoti Londoną, buvo sugriautas ir lietuvių klubas. Bet dabar jis jau vėl senai atgaivintas ir veikla, gal būt, geriau iš visų veikiančių organizacijų.

Ir dar vieną noriu pažymėti, kad jis neturi jokio šventojo vardo, o vadina "Londono Lietuvių Socialinis Klubas".

Visos senosios imigracijos organizacijos sujungtos į vieną vietą ir vadinamos "Londono Lietuvių Federacija". Šis susivienijimas įvyko 1932 metais ir sakoma jo tikslas koordinuoti visų organizacijų bendrą veikimą. Nežinau, gal tai tik dėl "fasono" taip sakoma, nes atrodo ir be to, pilna "koordinacija" tų visų šventų draugijų egzistavo. Juk jos visos buvo "koordinuojamos" parapijos klebono ir be jo žinios niekas įvykti negalėjo.

Užbaigti norėčiau pažymėti, kad senoji ir naujoji imigracija čia "nesimaišo" taip pat kaip ir pas Tamstas USA.

Naujieji ateiviai nesijungia į senųjų šventas draugijas, o sumanė kurti savo organizaciją Britanijos Lietuvių S-ga. Bet, deja, gal ant keršto ir ja senieji ateiviai nestojo ir taip prarajos užlyginti nestengiamas. Prarajai pagilinti naujieji ateiviai nusipirko namelį neva "kultūrai" plėsti, bet pirmas uždavins, tai buvo "kakabos" įkūrimas. Kiek ten kultūros duodasi plėsti, sunku pasakyti, bet kaba "egzistencija" neblogo. Juk šioje asarų pakalnėje, netekus visko, "kirmimo maršimas" mums nepaskutinis reikalus liūdoje politinėje emigracijoje.

Už tokia mano referencija būsiu apšauktas komunistu, lietuvių vienybės ardytoju ir t.t. Bet tiek to, — norėjau pateikti Lietuvos demokratinei visuomenei informacijos apie Anglijos lietuvių, jų santykius bei tarpusavį sugyvenimą, perleidęs per kritikos prizmę.

A. Karmaziejus

POKARINĖ EUROPA APLANKIUS

(KELIONĖS IŠPŪDŽIAI)

Rašo DAN KURAITIS

(Tėsinys)

Mes ne vieni

Jau 30 dienų keliaujame ir, taip sakant, vis vieni: su savais, lietuviams, niekur neturėjome progos susitikti. Nuo konsulo turėjome asmenų vardus, kurie įvairiose kraštuose atstovauja Lietuvai. Tačiau kai dviem ar trim dienoms sustoji ir nori paskubom susipažinti su įdomesniais vietomis, tai nebėlieka laiko ir su tautiečiais pasimatyti. Tuo atvilgiu laimėjome būvome tik Švedijoje, kur jos sostinėje Stockholme susitikome su lietuviu atstovaujanciu p. Vlado Žilinskiu ir plačiai žinomą rašytoją Ignu Seniū.

Su p. Žilinskiu praleidome du vakarus. Kartu vakarieniavome ir labai smagioje nuotakoje pasikalbėjome apie Europos ir Amerikos lietuvių veikimą. Pašnekesys buvo įdomus dar ir tuo, kad pasirodė, jog mes turime daug bendrų pažįstamų, kurie dabartinio laiku vadovauja lietuvių veikimui.

Ponas Žilinskas jau 13 metų gyvena Švedijoje. Jis puikiai kalba švedškai. Iš jo patiprėmė, kad švedai labai simpatizuoja lietuviams, suteikdami jiems progos įsikurti ir pradėti naują gyvenimą. Nežinūrin didelio spaudimo, jie atsisakė atbėgusius lietuvių rusams išduoti. Išimtį sudarė tik tie septyni lietuviai, kurie atbėgo vokiečių uniformose. Kadangi jie kariavo prieš rusus, tai kartu su vokiečiais jie ir buvo rusams išduoti. Mat, turėjo laikytis sutarties.

Už atstovavimą lietuviams p. Žilinskas algos negauna. Nežinūrin, tuo naujai atvykusiems tautiečiams jis labai daug padeda. Per kelis metus, kol Lietuva buvo laisva, jis buvo Lietuvos atstovybės Švedijoje sekretorius.

Nors kelionė buvo tikrai maloni ir nieko neturkimo, nes buvome apžiūrinti puikiu patarnavimu ir apgyvendinami šauniuose viešbučiuose, bet vis dėlto susitikimas su savo tautiečiais pridavė dau-

giau įkvėpimo ir paskaidrino nuotaką. Tie du Stockholme praleisti vakarai buvo mums ne tik malonūs, bet ir daugeliu atvilgiu naudingi, — turėjome progos daug įdomių dalykų patirti apie po Europą išblaškytų lietuvių gyvenimą.

Ponas Žilinskas tarnauja didelėje švedų firmoje kaip vyriausias buhalteris (knų vedėjas). Savo gyvenimu Švedijoje nė kiek nesiskundžia. Tiesą pasakius, gyvenimo lygis Švedijoje gana aukštas, — palyginti nedaug žemesnis kaip Amerikoje.

"Vargšės" durys

Kai žmogus trankais po pasaulį, tai visada ką nors naujo užtinki. Naujo ir nepaprasto. Kiekvienas kraštas turi skirtingus papročius, kurie iš kitur atvykusiems atrodo labai keisti. Pvz. imkime Švediją. Pradžioje kažkaip nesuavigaudai, kai matai, jog automobiliai ir autobusai važiuoja kairiaja puse. Reikia tad būti atsargiam, kai eini skersai gatvės. Kai nesi pripratęs prie tokios tvarkos, tai paprastai žiūri ne į tą pusę, kur reikia. O dėlai to lengva susidurti su automobiliu.

Susidaro painiava ir einant šalia gatvių. Iš papratimo vis bandai eiti iš dešinės pusės: tuo tarpu Švedijoje priimta eiti po kairę. Dėlai to pasitaiko daug nemalonių vis, kaip sakoma, pasipainioji kam po kojų.

(Bus daugiau)

VESTUVĖS KAINAVO \$300,000

Vakarykščiame NAUJIENŲ numeryje (rugs. 18) Dan Kuraitis rašinyje paspruko nemaloni klaidė. Ten pasakytą, kad Rusijos dukters Švelanos vestuvės kainavo daugiau \$300 Amerikos dolerių. Turėjo būti daugiau 300,000 Amerikos dolerių.

— "N." Red.

PRANO MAŠIOTO RAŠTAI

Šių metų rugs. 14 suėjo 11 metų, kai mirė Pranas Mašiotas. Šis garbingas "Aušros", "Vampo", "Šviesos", "Ukininko", "Vilniaus žinių", "Vilties", "Rygos Garso" ir kitų laikraščių bendradarbis. Pranas Mašiotas buvo vienas iš gausiausių mokslo žinių populiarintojų, o svarbiausia, žymiausias lietuvių vaikų literatūros rašytojas. Kaip prof. Vaclovas Biržiška Lietuvių "Rašytojų kalendoriuje" pažymi, Pranas Mašiotas gimė 1863 m. XII. 19 Pūstelninkuose, Naumiesčio parapijoje, ir mirė Kaune 1940 IX. 14.

Pranas Mašiotas kaip pedagogas suprato, kas reikalinga mokiniams ir bendrai vaikams pasisakyti.

"Naujienu" administracija iš savo senų sandėlių parinko užliksius Prano Mašiotos vaikams tinkamos literatūros ir žemiam įvardintas knygetes gali parduoti.

P. A. Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę. Peržiūrėjo

Pr. Mašiotas. "Švyturio" laida. Kaunas, 1921 m. \$0.50

Pr. Mašiotas. Apie Lietuvos Senovę (10 pasakojimų). \$0.50

"Lietuvių Spauštuvė", Voronežas, 1917 m. 48 psl. \$0.50

Pr. Mašiotas. Žemė ir vasara (16 pasakėlių). Švyturio leidybos. Kaunas-Vilnius, 1921 m. 30 psl. \$0.75

Pr. Mašiotas. Pasakos — nepasakos. "Švyturio" bendrovės leidybos. Kaune \$0.50

Pr. Mašiotas. Kaip žmogus žemę įsigalėjo. Lengvi mokslo pasakojimai. Vilnius, 1919 m. \$0.50

Pr. Mašiotas. Siltieji ir šaltieji kraštai. \$0.50

Spauda Otto V. Manderodės, Tilžėje \$0.50

Norintieji gauti šias knygas turi atsūsti atitinkamą Money Order arba čekį tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

VAIKŲ LITERATŪRA

"Naujienu" administracija turi tam tikrą vaikų literatūros atsargą ir norintiesiems gali parduoti žemiam įvardintas knygetes.

K. Evald, vertė J. Zd. "Keturi draugai", "Piktazolės", "Alyvų krūmas". Dirvos leidybos, Marijampolė, 1921, 54 psl. \$0.50

K. Evaldas. Gamtos pasakos. Šiauliai, 1923 m. \$1.50

Voldemaras Bouels. "Bitė Maja", "Švyturio" bendrovės leidybos. Kaunas, 1923 m. 148 psl. \$1.50

A. Giedrius. Devynios pasakos: 1) Eglėnaitis, 2) Saulutė, 3) Piktakis ir gėlė, 4) Laimingasis karalaitis, 5) Pasaka ne pasaka, 6) Naudžius ir Svajoklis, 7) Sapnaitis, 8) Lakūnėlis ir slaputė. Jogamasto spaustuvė "Lithuania" Tilžėje, 1920 m. 87 psl. \$1.00

Raulas Kemeklis. Pasakos. Kaunas, 1921 m. 32 psl. \$0.50

A. Giedrius. "Trys pasakos" (vaikams), 2-as pataisytas leidimas. Tilžė, 1921 m. 30 psl. \$0.50

M. Šalčius. "Lakštingala", "Pas Kristaus Mergaitę" iš Andersono. "Kultūros" bendrovės leidybos, Šiauliai, 1922 m. 28 psl. \$1.00

Robert Louis Stevenson (vertė L. Juras). Nakvynė. Chicago, "Lietuvos" spauda ir kaštu, 1911 m. \$0.50

V. Šimaitis. "Vyturėliai laukuose". Tinka pradžios mokykloms. Reutlingen, 1947 m. 79 psl. \$1.50

Simukas ir Magdūtė. Tikras atsitikimas, Chicago, "Lietuvos" spauda, 1913 m. 28 psl. \$0.50

Be to, knygų mokyklinio amžiaus vaikams yra gana daug, būtent:

Vargo Mokyklai. Būrelio mokytojų rinkinys kalbos mokslo reikalui, I dalis pradžios moksliui \$1.50

Vargo Mokyklai, II dalis \$2.00

J. Murka. Vaikų darbynečiui, I dalis \$1.75

J. Murka. Vaikų darbynečiui, II dalis—Gimtinės moksliui \$2.00

J. Murka. Vaikų darbynečiui knygos III-jam pradžios mokyklos skyriui (Krašto mokslas ir kiek geografijos) \$1.75

J. Murka. Lietuvių kalbos vadovėlis. III ir IV kalbos mokslo laipsniui \$2.00

Šios knygos turi daug įdomių vaikams pasisakymų.

"NAUJIENU" ADMINISTRACIJA

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

TIKRAI GERI NAMAI IR BIZNIO NUOSAVYBĖ. STICKNEY: Gražus 5 kambarių bungalow; taverna, sklypo plotas 120x138. Kaina \$37,700.

BERWYN: 2 aukštų mūrinis namas; 3 flatai ir degtinės šoras. Kaina \$37,500.

CHICAGO: East 82nd Place, 6 kamb. mūrinis bungalow. Nereikia nei dešimtojo pridėti. Jokiems patisiamam šiam ispanų stiliumi bungalow. Greitam pardavimui — \$18,500.

RESTORANAS IR TAVERNA, mūrinis namas, ekstra sklypas; gera vieta bet žmonėm, kurie nori uždirbti pinigų. Galima tuoj užimti. Greitam pardavimui kaina \$41,300.

TAVERNA: 10 šimtų į šiaurę ir 28 šimtai į vakarus, kampinis namas ir taverna. Greitam pardavimui \$36,000.

WEST OF KEDZIE ir 26th St. 2 aukštų mūrinis namas, taverna, 2 ir 7 kambariai. Turi būti parduotas už \$14,500.

TAVERNA: vieno aukšto mūrinis namas, 4 kamb., ekstra sklypas, mainys taverna ir privataus namų.

Informacijom matykite ar šaukit

EDEN RADIC, Realtor, 3153 West 26th Street, Tel. Bishop 7-0927.

Parduodu namą ir taverną, 2 flatai, 7 kambariai, 2 karų garažas. 4548 S. Wentworth Ave.

3725 N. DRAKE AVE. 5 kambarių medinis, picture langai, karšto vandens šiluma; graži moderni maudynė, kabininė virtuvė, uždariti užpalkaliniai porčiai. Svaninkas.

20 AKRU, 5 kambarių namas, kiti trobesiai. 15 mylių nuo Chicago, 14600 South — 8200 West. Orland Park. Frank Janovsky.

FOR RENT — Rendai

Renduojų 2 miegamuosius kambarius, dvigubos lovos, teisė naudotis virtuve ir šaldytuvu. 1900 SO. UNION.

Išnuomojamas 2 kambarių butas su naujais baldais šeimai be vaikų. Taip pat artimojo ately bus 4 kamb. butas 2-me aukšte. 2942 W. Pershing Road.

Išnuomojami furnišuoti kambariai jaunai porai ar pavieniams asmenims. Virtuvės privilegijos. 3261 S. HALSTED ST.

Išnuomojami 4 kambariai be baldų, šeimai be vaikų. Pečių kurenami ir šviesūs. Yra garas. 10424 So. Trumbull. Telef. Cedarcrest 3-0186.

Išnuomojamas vienas kambarys su visais patogumais, prie mašinos, geram ir tvarkingam žmogui. 6609 S. Campbell Ave. HElock 4-0010.

NAUJIENU atstovybė

Philadelphijoje

Philadelphijoje įsteigta NAUJIENU atstovybė. Josios atstovs yra Ponas Bronius Dirmėnas. NAUJIENU atstovybės adresas yra toks:

Mr. Bronius Dirmėnas, 420 Wharton Street, Philadelphia 42, Pa. Telefonas: HO-9883.

Skambinti galima kiekvieną dieną nuo 8 val. ryto iki 3 valandos po pietų. Atstovybėje galima užsisakyti NAUJIENAS ir atlikti visus kitus NAUJIENU reikalus. Be to, joje priimami ir skelbimai ir dienraštis. Philadelphijos prekybininkai, pramonininkai, norį pasigarsinti savo gaminius, gali susitarti su atstovu. Draugijos ir klubai, norinčios spaudoje pagarsinti savo veiklą, gali tai atlikti pačioje Philadelphijoje.

NAUJIENU Administracija

SMOKEY SAYS

1. Hold your match 'til it's cold — then pinch it to make sure.

2. Crush out your cigarette, cigar, pipe ashes. Use on ash tray!

3. Drown your campfire, then stir and drown again.

4. Ask about the law before burning grass, brush, fence rows, or trash.

Remember — Only you can PREVENT FOREST FIRES!

VISI SUSIPRATĘ LIETUVIAI SKAITO "NAUJIENAS"

NAUJIENU Administracija

HELP WANTED—MALE

Darbininkų Reikia

TOOL AND DIE MAKERS IR PAGALBININKŲ Darbas vidutinio dydžio. Pradžios mokestis \$2.15 iki \$2.35 per valandą, viršlaiki. Apmokamos atostogos ir šventadieniai.

Klauskite OTTO PEDERSEN 825 Milwaukee Ave., arti Chicago ir Elston Ave.

REIKALINGAS LĖKŠČIŲ PLOVĖJAS

Geras atlyginimas. 6 dienų darbo savaitė. Sekmadieniais nereikia dirbti. DE LAMAR RESTAURANT 3509 So. Halsted St.

REIKIA CINUOTOJŲ (welders) Cinavimui aliejinųjų tankų. Pastovus darbas. Puikios darbo sąlygos. Geras mokestis.

WAITCUS MFG. CO. 1135 West 36th St.

BENDRAM OFISO DARBUI Jauno vyro pastoviam rašinė darbui, kad galėtų mašinėlę drukuoti; šiaurės miesto daly. 5 dienų savaitė. Kreipkitės PLANTERS NUT & CHOCOLATE CO. 411 East Illinois.

MAINTENANCE MAN 44 hour week. Good salary.

WEST SIDE HOSPITAL LAkeview 5-2300.

TOOL and DIE DIRBEJŲ, LATHE HAND IR MAŠINISTŲ

GERAS MOKESTIS PATYRUSIAM ŽMOGUI 5 dienų savaitė su viršlaikiu ir dykai gyvybės apdrauda.

SERVICE TOOL, DIE MFG. CO. 4625-27 W. FULTON ST.

MISCELLANEOUS Įvairūs Dalykai

TELEVIZIJOS IR RADIO TAISYMAS — PARDAVIMAS

Tel.: Danube 6-6887.

DAINA TELEVISION CO. 3120 So. Halsted St.

21 SUN 5C. riešutų mašinos su pastatais (stands) ne veikiančiose vietose. Originali kaina \$700. Kaina \$125. Tik vakarais. BRIargate 4-0998.

"Drop leaf" stalas, kėdės, lempos, 9x12 kilimai, vėdros, 5 šmūtų virtuvės setas. Appleidžia miestas. BRIargate 4-0998.

TUCK POINTING

Langų "Couling" — kaminus taisom ir plytų darbus darome. Dovanai apskaičiavimas. Pasaukite GUS G. JENES 3504 So. Halsted St. Yards 7-2641

JONAS CONRAD TUCK POINTING BIZNJE

Atnaujiname nusidėvėjusį namą, pripildome lietaus išplautus plytų tarpus. Taip pat pataisome kaminus ir apie langus. Per daug metų gerai patyręs darbe lietuvis. Reikalingi kreipkitės: J. CONRAD, 6242 So. Artesian Ave. GROvehill 6-4177.

JOHN G. MEZLAISKIS Generalinis Kontraktoriaus ir Namų Statytojas

Statom namus ant savo lotų arba ant jūsų lotų. Perkam lotus. Reikale kreipkitės, gausite teisingą patarimą už prieinamą kainą. 6649 SO. MOZART STREET Tel. GROvehill 6-6588

Mes taisome visokias SIUVAMOS MAŠINAS

Visas darbas garantuotas. Mes taip pat išnuomojame mašinas. Duokite mums perdurti koją minamas mašinas ir elektrines. Nemokamas apskaičiavimas. Turime puikų pasirinkimą vartotų SINGER mašinų.

SINGER SEWING MACHINE COMPANY 4222 1/2 Archer Avenue Tel.: CLiffside 4-6847

Naujausis žemėlapis automobilistams

NAUJIENOSE galima įsigyti patį NAUJAUSIA Rand McNally Amerikos ir Kanados kelių žemėlapi. Jame yra visi JAV ir Kanados keliai. Svarbesniųjų miestų žemėlapiui išspausdinti skyrium. Jis kainuoja \$1.25.

NAUJIENU turėjo keliolika egzempliorių ankstesnės laidos, bet juos jau pabaigė. Patį naujausioji šių metų laida truputį brangesnė.

Atsiuntus \$1.25 čekį arba Money Order tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois, žemėlapis bus išsiųstas.

NAUJIENU Administracija

HELP WANTED—FEMALE

</